

Venla Honkala & Saara Miiluniemi

SYTY!

Hartauselämän kehittäminen Kalajoen partiolippukunnissa

Opinnäytetyö

CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö

Toukokuu 2019

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Toukokuu 2019	Tekijä/tekijät Venla Honkala & Saara Miiluniemi
Koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		
Työn nimi Syty! -Hartauselämän kehittäminen Kalajoen partiolippukunnissa		
Työn ohjaaja KM Sari Virkkala	Sivumäärä 38 + 3	
Työelämäohjaaja Nuorisotyönohjaaja Tanja Vähäoja, Kalajoen ev. lut. seurakunta		
<p>Opinnäytetyömme tarkoituksena oli luoda Kalajoen partiolippukunnille hartausmateriaali. Hartausmateriaalin tarkoitus oli madaltaa kynnystä hartauden pitoon, vaikka ilman ennakkosuunnittelua. Hartausmateriaali on mahdollista pilkkoa osiin ja ottaa mukaan vain se, mitä tarvitsee. Se on säänkestävä ja helposti mukana kannettava. Hartauksista puolet on tunnustuksellisia ja puolet tunnustuksettomia.</p> <p>Kehittämistehtäviä opinnäytetyössämme oli kaksi. 1. Hartausmateriaalin kokoaminen partiioon. 2. Kalajoen lippukuntien hartauselämän kehittäminen.</p> <p>Teoriaosuudessa käsitelimme partiokasvatusta, partion katsomuskasvatusta sekä ihmisen psykologista kehitystä ja spiritualiteettia.</p> <p>Palaute hartausmateriaalistamme oli positiivista. Palautekyselyyn vastanneet lippukunnat kokivat toteutetun materiaalin heille hyödylliseksi.</p>		

Asiasanat Hartaus, hartauselämä, hengellisyys, hiljentyminen, katsomuskasvatus, partio
--

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date May 2019	Author Venla Honkala & Saara Mii-luniemi
Degree programme Bachelor of Humanities, Community Educator		
Name of thesis LIGHT UP! Developing the devotional life in Kalajoki local scout groups		
Instructor M.Ed Sari Virkkala	Pages 38 + 3	
Supervisor Youth worker Tanja Vähöja, Kalajoki parish.		
<p>The aim of this thesis was to produce a devotion package for Kalajoki local scout groups. The purpose of the devotion package was to lower the threshold for holding a devotion even without planning it. The devotion package is easy to put to pieces and take along only what is needed. The devotion package is weather proof and easy to carry along. Half of the devotions are confessional and half of them are secular.</p> <p>The thesis included two development tasks. The first one was to create a devotion package for scouts. The second one was developing devotional life in Kalajoki local scout groups.</p> <p>In the theoretical part scout program, education of view of life for the scouts as well as psychological development and spirituality of the human beings are discussed.</p> <p>The feedback on the devotion package was positive. Scout groups that gave feedback thought that the devotion package was useful.</p>		

<p>Key words Devotion, devotional life, guide, scout, spirituality, quiet down, education of view of life</p>
--

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Hartaus on arjen keskelle sijoittuva pieni kiitos- ja hartaushetki (Suomen Evankelis-luterilainen kirkko 2018).

Katsomuskasvatus Kaikkia katsomuksia tarkastellaan tasavertaisesti arvottamatta. Lasta ei saa ohjata mihinkään katsomukseen eikä häneen saa vaikuttaa katsomuksellisesti. Katsomuskasvatus sisältää juhlien sekä uskonnollisten tilaisuuksien ja toimitusten ja niille vaihtoehtoisen toiminnan järjestämistä. Katsomuskasvatukseen ei kuulu minkään katsomuksen tai uskonnon opettamista. (Nuori Kirkko ry 2018.)

Partio-ohjelma on partiolaisen matkantekoa. Yksittäiselle partiolaiselle ohjelma on oma partio-polku, jota pitkin tehdään matkaa partiolaisena. Matkallaan partiolainen kohtaa aktiviteetteja, tekemistä ja sen suunnittelua, erilaisia toimintaryhmiä, muita nuoria ja aikuisia, symboliikkaa monessa eri yhteydessä, arviointia ja oppimista. Ohjelmaan kuuluu mm. vaihteita, merkkejä ja tapahtumia. Kaiken lähtökohtana on yksilön kasvu, joka on nousujohteista: iän ja taitojen kehittyessä haasteet kasvavat. Ohjelmaa voidaan soveltaa lippukuntakohtaisesti tilanteen mukaan. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2015, 110.)

Partiopiiri on maantieteellisesti määritetty alue. Kaikki lippukunnat kuuluvat johonkin partiopiiriin. Suomessa partiopiirejä on kymmenen. Esim. Pohjanmaan Partiolaiset ry. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (3) 2018.)

Alueet ovat partiopiirien sisällä toimivia lippukuntien muodostamia pienempiä ryhmittymiä. Esim. Moomma.

Kolo on partiolaisten tila, jossa he kokoontuvat viikoittain. Koloillaksi kutsutaan ryhmän kokoontumista, joka pidetään kololla viikoittain.

Lippukunta on partiotoiminnan perusyksikkö. Lippukunnat ovat usein rekisteröityjä yhdistyksiä. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (2) 2018.)

Perhepartio on alle kouluikäisille lapsille ja heidän vanhemmilleen tarkoitettua partiotoimintaa (Lounais-Suomen Partioipiiri 2018).

Akelaksi kutsutaan Sudenpentujen johtajaa, joka on yleensä yli 18-vuotias (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (2) 2018).

Sampo on Seikkailijoiden johtaja, joka on yleensä yli 18-vuotias (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (2) 2018).

Luotsi on aikuinen, yleensä yli 22-vuotias, joka vastaa tarpoja-, samoaja- tai vaeltajaryhmän toiminnasta (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (2) 2018).

Lauma on sudenpentujen ryhmä.

Joukkue on seikkailijoiden ryhmä.

Vartio on ryhmä, joka koostuu tarpojista, samoajista, vaeltajista tai aikuisista.

Peruskirja määrittää ja linjaa kaikkea partiotoimintaa Suomessa. Peruskirja linjaa periaatteita, jotka liittyvät partioliikkeen päämäärään, arvopohjaan, tavoitteisiin ja menetelmään Suomessa tai Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n rooliin. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (4) 2019).

Pestiksi kutsutaan partiolaisella sillä hetkellä olevaa tehtävää tai vapaaehtoistyötä. Pestejä on eri mittaisia joku voi kestää vain muutaman tunnin, kun taas toinen useita vuosia. Pestejä on partiossa kaiken kokoisia, niin johtajina kuin tekijöinäkin. Osa pesteistä vaatii koulutusta, kun

toiset taas eivät. Yhdellä henkilöllä pestejä voi olla myös useita yhtä aikaa. Pyrkimyksenä partiossa on löytää jokaiselle sopivan kokoinen ja näköinen pesti.

Sisaruspiiri on piiri, joka muodostetaan laittamalla vasen käsi oikean päälle ja ottamalla vieruskavereita käsistä kiinni. Piirissä lausutaan useimmiten jokin loru, esimerkiksi: "Hyvää yötä, Jeesus myötä, kiitos tästä päivästä, se oli kiva!" Joissakin lippukunnissa loru voi kuulua myös näin: "Hyvää yötä, onni myötä, kiitos tästä päivästä, se oli kiva!" Lorun päätteeksi usein pyörähdetään käsien alta pois. Sisaruspiiriin voi yhdistyä myös vaikka ryhmän oma huuto tai viesti (kädenpuristus kiertää piirin).

Partioasu on vähimmillään partiohuivi. Huivin lisäksi partioasuun kuuluu partiopaita, siistit tummat housut tai hame ja siistit kengät. Lisäksi asuun voi kuulua lippukunnan perinteistä riippuen partiovyö, ikäkauden värinen pillinaru ja päähine. Partiohuivin ulkonäkö vaihtelee sen mukaan, missä tehtävässä partiolainen milloinkin toimii. Lippukunnilla, partiopiireillä ja keskusjärjestöillä on omanlaiset huivinsa. Isommilla partioleireillä on useimmiten myös omat leirihuivinsa. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (12) 2019.)

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT.....	3
2.1 Hartausmateriaalin kokoaminen partioon.....	3
2.2 Kalajoen lippukuntien hartauselämän kehittäminen	3
3 PARTIOKASVATUS.....	4
3.1 Partio-ohjelma.....	4
3.1.1 Sudenpennut.....	5
3.1.2 Seikkailijat	6
3.1.3 Tarpojat	6
3.1.4 Samoajat.....	6
3.1.5 Vaeltajat	7
3.2 Partion päämäärä ja arvopohja	7
3.3 Partion kasvatustavoitteet	8
3.4 Partiolupaus	9
3.4.1 Lupaan rakastaa Jumalaani	10
3.4.2 Lupaan rakastaa omaa maatani ja maailmaa	10
3.4.3 Lupaan toteuttaa <ikäkauden> ihanteita	10
3.4.4 Lupaan olla avuksi toisille	11
3.5 Partioihanteet ja -tunnus	11
3.6 Partiomenetelmä.....	12
4 KATSOMUSKASVATUS PARTIOSSA	13
4.1 Partion katsomuskasvatus 2018-2030.....	13
4.2 Katsomuskasvatuksen tausta ja periaatteet	15
4.3 Hartaus partiotoiminnassa	16
4.4 Seurakunta taustayhteisönä	19
4.5 Seurakunnan partiotyö	21
5 IHMISEN PSYKOLOGINEN KEHITYS JA SPIRITUALITEETTI	24
5.1 Sudenpentu (7–9-vuotias lapsi)	24
5.2 Seikkailija (10–12-vuotias lapsi).....	25
5.3 Tarpoja (12–15-vuotias nuori)	25
5.4 Samoaja (15–17-vuotias nuori)	27

5.5 Vaeltaja (18–22-vuotias nuori aikuinen)	27
5.6 Spiritualiteettiin kasvattaminen	28
6 HARTAUSMATERIAALIN TOTEUTUSPROSESSI	30
6.1 Mistä kaikki alkoi?	30
6.2 Keskinäinen työnjako ja prosessin eteneminen	31
6.3 Kyselyt.....	32
6.3.1 Taustakysely (LIITE 1)	32
6.3.2 Palautekysely (LIITE 2).....	33
6.4 Hartausmateriaalin tarinoiden valinta ja lähteet.....	34
6.5 Hartausmateriaalin teemojen valinta	35
6.6 Hartausmateriaalin visuaalinen ilme	35
7 POHDINTA.....	37
LÄHTEET.....	39

LIITTEET

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme tarkoituksena on tehdä helposti käytettävä ja matalan kynnyksen hartausmateriaali partioon. Materiaalimme on helposti mukana kannettava ja antaa mahdollisuuksia hartauden suunnitteluun, joko hyvissä ajoin ennakoon tai vaikka täysin ennakoon suunnitteleemattomaan hartauteen. Työhömmme liittyy myös ennen materiaalin tekoa kerättävä ennakkokysely (LIITE 1), jossa kartoitamme tarkemmin materiaalin tarvetta ja jonka avulla viilaamme materiaalin tarpeita vastaavaksi, sekä materiaalin jaon jälkeen palautekysely (LIITE 2) materiaalin onnistumisesta ja tarpeisiin vastaavuudesta.

Hartausmateriaalimme on laminoitu korttipakka (LIITE 3), joka kiinnittyy yhteen yhdestä kullmasta karabiinihaalla. Näin säänkestävästä korttipakasta voi ottaa mukaan vain itselleen tarpeelliset kortit, jos koko hartauskorttipakkaa ei halua ottaa mukaan esimerkiksi vaellukselle tai retkelle. Kortin toisella puolella on hartausteksti ja toisella puolella toiminta- ja havainnollistamisohjeita sekä ideoita hartauteen liitettävistä lauluista. Jokainen kortti on värikoodattu partio-ohjelman ikäkausien värien mukaisesti. Korteissa olevat symbolit kertovat, mistä aihepiiristä hartaus kertoo.

Hartaus jää partiossa, varsinkin normaalissa viikkotoiminnassa, helposti kaiken muun tekemisen varjoon. Kokemuksemme mukaan monet tuntevat hartauden suunnittelun ja toteuttamisen aikaa vieväksi ja haastavaksi. Hartauksia olisi kuitenkin tärkeää pitää, sillä ne kehittävät spiritualiteettia ja eettistä pohdintaa. Opinnäytetyön tarkoitus on madaltaa kynnystä hartauden pitämiselle partiossa. Työ on hankkeistettu Kalajoen seurakuntaan.

Saara on pitkän linjan partiolainen, jo vuodesta 2004. Saaran ykköslippukunta, ja kotilippukunta, on Vahdon Korvenkävijät. Hän on toiminut mm. majoituskoulumestarina Explossa 2017 ja monissa muissa pesteissä erilaisissa tapahtumissa ja leireillä. Lisäksi jo useamman vuo-

den akelana ja hetkellisesti samponakin. Tuoreimpina pesteinä Saaralla on Viessojat ry:n ohjelmajohtajana, Pöhinän alueen Hile2019 –talvileirin johtajana sekä Explon 2019 staabissa majoituskoulupäällikkönä toimiminen. Venla on tuoreempi partiolainen, jonka ykköslippukunta on toimintansa pitkän tauon jälkeen uudelleen aloittanut Kälviän Metsäveikot ry. Venla sai partiojohtajavaltakirjan vuonna 2017 ja toimii Pohjanmaan Partiolaisten erätaito- ja kansainvälisyysjaostoissa, Kälviän Metsäveikkojen ohjelmajohtajana, Kemijärven Tunturityttöjen ja –poikien seppona sekä oli Suomen Partiolaisten katsomuskasvatustyöryhmän jäsenenä keväällä 2018.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Opinnäytetyömme on toiminnallinen. Tosin työssämme on myös tutkimuksellinen aspekti, sillä teemme aluksi tutkimuksen tarpeesta ja lopuksi kehittämistehtävien onnistumisesta. Kehittämistehtäviämme ovat hartausmateriaalin kokoaminen partioon sekä lippukuntien hartauselämän kehittäminen. Kehittämistehtävien onnistumista arvioimme saamamme palautteen perusteella.

2.1 Hartausmateriaalin kokoaminen partioon

Vastaavan tapaista hartausmateriaalia ei ole vielä tehty, eikä muita löytämiämme hartausmateriaaleja ole jaoteltu ikäkausien mukaan. Tarve hartausmateriaalille on noussut käytännön tarpeesta: useat partiujohtajat ovat peräänkuuluttaneet matalan kynnyksen hartausmateriaalia partiotoimintaan. Muissa hartausmateriaaleissa on todettu käytännön partiotoiminnassa puutteita ja tekstit ovat usein pitkiä koloillaan päätteeksi pidettävään hartauteen. Haluamme myös panostaa käyttäjäystävällisyyteen, jotta partiujohtajan ei tarvitse raahata retkelle tai vaelukselle valtavaa pinoa tulostettua paperia, vaan hän voi ottaa mukaan omalle ryhmälleen sopivat hartauskortit.

2.2 Kalajoen lippukuntien hartauselämän kehittäminen

Jotta voimme kehittää lippukuntien hartauselämää, meidän täytyy luoda lippukunnille työvälineeksi hartausmateriaali. Matalan kynnyksen hartausmateriaali pienentää kynnystä pitää hartauksia partion viikkotoiminnassa, kun materiaali sisältää selkeät ohjeet ja hartauden voi toteuttaa ilman sen kummempia suunnitteluja, jos aikaa hartauden suunnittelulle ei muuten olisi. Tutkimme ennako- ja palautekyselyllä materiaalin vaikutuksia lippukuntien hartauselämään.

3 PARTIOKASVATUS

Tässä luvussa selvitämme hieman partiossa tehtävää kasvatustyötä. Tarkoituksena on avata teoriaa ja arvoja kaiken partiotoiminnan taustalla. Kerromme mm. partio-ohjelmasta, lupauksesta, ihanteista, päämäärästä ja kasvatustavoitteista. Tämän luvun avulla toivomme partio-taustattomankin lukijan ymmärtävän partion ja hartausmateriaalimme toteutuksen taustaa.

Tällä hetkellä Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n peruskirjaa ollaan uudistamassa. Uudistusprosessilla saattaa olla vaikutuksia tässä luvussa käsittelemiimme asioihin. Menemme kuitenkin nykyisen tiedon valossa, emmekä suotta lähde spekuloidaan, mitä tulevaisuus tuo tullessaan.

3.1 Partio-ohjelma

Nykyisin käytössä oleva, niin sanottu uusi partio-ohjelma, otettiin käyttöön vuonna 2008. Ohjelman uudistumisen vaikutuksena ikäkausia partiossa on nykyään viisi (sudenpennut, seikkailijat, tarpojat, samoajat ja vaeltajat). Partio-ohjelman tarkoituksena on konkretisoida partio-menettelmää. Ohjelma sisältää muun muassa ikäkausijaon sekä toiminnan aktiviteetit. Partio-ohjelma rakentuu partion kasvatustavoitteiden rakentamalle perustalle. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2015, 18.)

Ohjelma näkyy yksittäiselle partiolaiselle omana partiopolkuna, jolla hän kohtaa aktiviteetteja, yksittäisiä toimia, tekemistä, suunnittelua, arviointia ja oppimista. Ohjelmaan kuuluu muun muassa etappeja, merkkejä ja tapahtumia. Ohjelman lähtökohtana on yksilön kasvu. Ikäkausijako on rakennettu lapsuus- ja nuoruusiän vaiheet huomioon ottaen. Partio-ohjelmaa suorittaessaan partiolainen on matkalla; sudenpentu on vielä pesässään ja ottaa askelia sen lähellä, mutta vaeltajan määrän päät ovat jo pitkällä. Matkaa tehdään nousujohteisesti; eri tavoin jokaisessa ikäkaudessa. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2015, 18.)

Lippukunnan tulee tarjota toimintaa kaikille ikäkausille, huolimatta siitä, kuinka monta ikäkauden edustajaa lippukuntaan kuuluu. Jokainen lippukunta toteuttaa partio-ohjelmaa omalla tavallaan. Ikäkausijaon perusteena ovat ihmisen luontaisten kehitysvaiheiden tarpeet ja ominaispiirteet, jotka näkyvät esimerkiksi ryhmäkokona, johtamismuotona ja symboliikkana. Jokaisella partiolaisella on oikeus oman ikänsä ja kehitysvaiheensa mukaiseen kasvattavaan partio toimintaan omanikäisessä ryhmässä. Kaikki partio-ohjelman ikäkaudet ovat yhtä tärkeitä ja arvokkaita, eikä toista voi nostaa prioriteettilistalla toista ylemmäs. Partion voi aloittaa minkä ikäisenä tahansa. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2015, 109.)

Johtajuus partiossa ei ole ikäkausiksi, vaan vastuutehtävä, joka edellyttää tiettyä ikää ja mahdollisesti partiokoulutusta (esimerkiksi osaan pesteistä vaaditaan yli 22 vuoden ikä ja partiojohtajavaltakirja). Partio-ohjelmaa suorittavien eli 7–22-vuotiaiden partiolaisten johtamistehtävät tulee järjestää niin, että ne palvelevat partiolaisen omaa kasvua, antavat onnistumisen kokemuksia sekä ovat mielenkiintoisia ja hauskoja. Johtamistaidot ovat yhtenä kasvatustavoitteena muiden joukossa. Kaikki pystyvät suorittamaan itsensä kokoisia ja näköisiä vastuutehtäviä. Jokaisessa ikäkaudessa täytyy olla vertaisjohtajan lisäksi aikuisen tuki. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2015, 109.)

3.1.1 Sudenpennut

Sudenpennut ovat 7–9-vuotiaita eli 1.–3.-luokkalaisia. Heidän ryhmäänsä kutsutaan laumaksi ja johtajia nimellä akela. Sudenpentulaumassa on noin 8-12 jäsentä. Lapset voivat lippukunnan tavasta riippuen olla joko omissa tyttö- ja poikalaumoissaan tai sekalaumoissa. Ikäkauden suoritus aika on noin 3 vuotta. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2015, 19.)

3.1.2 Seikkailijat

Seikkailijat ovat 10–12-vuotiaita eli 4.-5.- tai 4.-6.-luokkalaisia. Seikkailijaryhmää kutsutaan joukkueeksi. Joukkue jakaantuu vartioihin eli pienryhmiin. Seikkailijoiden aikuista johtajaa kutsutaan nimellä sampo. Seikkailijat harjoittelevat johtamista toimimalla vuorotellen vartionjohtajina. Seikkailijajoukkueessa on noin 10-15 seikkailijaa. Ikäkauden suoritus aika on 2-3 vuotta. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2015, 19.)

3.1.3 Tarpojat

Tarpojat ovat 12-15-vuotiaita eli 7.-8.-, 6.-8.- tai 7.-9.-luokkalaisia. Tarpojaryhmää kutsutaan vartioksi. Vartionjohtajana toimii samoaja. Aikuista johtajaa kutsutaan luotsiksi. Tytöt ja pojat ovat useimmiten erillisryhmissä, joskin pienissä lippukunnissa esiintyy myös sekavartioita. Vartioon kuuluu noin 5-12 tarpojaa. Ikäkauden suoritus aika on 2-3 vuotta. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2015, 19.)

3.1.4 Samoajat

Samoajat ovat 15–17-vuotiaita eli yhdeksäsluokkalaisia ja sitä vanhempia. Heidän ryhmäänsä kutsutaan vartioksi. Vartionjohtajana eli vertaisjohtajana toimii samoaja. Aikuista johtajaa kutsutaan luotsiksi. Vartioon kuuluu noin 3-10 samoajaa. Tytöt ja pojat ovat useimmiten erillisryhmissä, joskin pienissä lippukunnissa esiintyy myös sekavartioita. Ikäkauden suoritus aika on 3 vuotta. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2015, 19.)

3.1.5 Vaeltajat

Vaeltajat ovat 18–22-vuotiaita nuoria aikuisia, jotka useimmiten opiskelevat tai ovat jo työelämässä. Vaeltajaryhmää kutsutaan vartioksi. Vartionjohtajana eli vertaisjohtajana toimii vaeltaja. Aikuista tukea kutsutaan luotsiksi. Vartion muodostaa koko lippukunnan vaeltajat yhdessä. Vaeltajavartiot ovat sekavartioita. Ikäkauden suoritus aika on 4 vuotta. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2015, 19.)

3.2 Partion päämäärä ja arvopohja

Partion päämääränä on paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen yhteisön jäsen, joka on persoonallisuudeltaan ja elämäntavoiltaan tasapainoinen, vastuuntuntoinen, aktiivinen sekä itseenäisesti ajatteleva. Päämäärä pysyy muuttumattomana, ja se on suunnilleen sama kaikille maailman partiolaisille. Se on määritetty maailmanjärjestöjen sekä kaikkien kansallisten partiojärjestöjen säännöissä. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (13) 2019.)

Maailmanjärjestöjen määrittelemä arvopohja ohjaa partiotoimintaa Suomessakin. Arvopohja perustuu ihmiskuvaan, jossa ihmisellä on velvollisuuksia suhteessa Jumalaan, omaan itseen, muihin ihmisiin, yhteiskuntaan ja ympäristöön. Kuten päämäärä, myös arvopohjakin määritellään sekä maailmanjärjestöjen että Suomen partiolaisten materiaaleissa. Arvopohja ei kuitenkaan ole sama asia kuin päämäärä tai kasvatustavoitteet (kasvatustavoitteista lisää seuraavassa alaluvussa), vaan arvopohja kertoo sen, mitkä ovat ne arvot toiminnan taustalla. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (13) 2019.)

Nuorille ja lapsille arvopohjasta kerrotaan lupauksen, ja siihen liittyvien ihanteiden kautta. On kuitenkin hyvä muistaa, että arvopohja on tätä laajempi kokonaisuus. Suomen partiolaisten peruskirjan mukaan arvopohja kuuluu seuraavasti:

Suhde Jumalaan merkitsee myönteistä asennetta uskontoon, hengellisyyden etsimistä ja elämistä oman hengellisen vakaumuksen ja yhteisön mukaisesti.

Suhde omaan itseen merkitsee vastuuta itsensä kehittämisestä, halua hyväksyä itsensä omine vahvuuksineen ja heikkouksineen sekä kykyä toimia eettisesti oikein.

Suhde muihin ihmisiin merkitsee toisten ihmisten auttamista ja heistä huolehtimista sekä toisten ihmisten kunnioittamista.

Suhde yhteiskuntaan merkitsee rauhan, ihmisten välisen yhteisymmärryksen ja yhteistyön edistämistä niin paikallisella, kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla. Se merkitsee myös yhteiskunnallista aktiivisuutta ja uskollisuutta omaa maata kohtaan.

Suhde ympäristöön merkitsee vastuunottoa elinympäristöstä, huolehtimista sen säilymisestä tuleville sukupolville sekä luonnon kunnioittamista. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (13) 2019.)

3.3 Partion kasvatustavoitteet

Kasvatustavoitteiden tarkoituksena on tarkentaa partion päämäärää. Päämäärän pysyessä muuttumattomana, kasvatustavoitteet päivitetään aina käsillä olevaan aikaan ja kulttuuriin. Kasvatustavoitteet kertovat, mikä on tässä ajassa ja kulttuurissa kunnon kansalainen ja tasapainoinen elämä. Ne on luotu tukemaan aikuista johtajaa. Ne selventävät, millaiseksi lapsi tai nuori voisi kasvaa, osallistuessaan partiotoimintaan. Partio-ohjelman toteutuessa, myös kasvatustavoitteet toteutuvat. Aikuisen johtajiston olisi kuitenkin hyödyllistä tuntee nämä tavoitteet, sekä ikäkausi kohtaiset että yleiset, se auttaa ymmärtämään kokonaisvaltaisesti ikäkausiohjelmia. Suhde itseen, toisiin, yhteiskuntaan ja ympäristöön ovat kasvatustavoitteiden neljä näkökulmaa. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (9) 2019; Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (13) 2019.)

Kasvatustavoitteet ovat erilaiset eri ikäluokille. Kun sudenpentujen kanssa tavoitteena on korjata omat jälkensä, niin seikkailijat jo huolehtivat yhteisistä tiloista ja tavaroista. Tai kun samoajien kanssa tavoitteena on valinnoissa ottaa huomioon ympäristöystävällisyys, niin vaeltajien kanssa tehdään valintoja, jotka ovat kestäviä ympäristön kanssa myös globaalisti ja pitkällä tähtäimellä. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (9) 2019.)

Muun muassa seuraavat kasvatustavoitteet vaikuttavat myös opinnäytetyömme taustalla. Sudenpennot: Harjoittelee pysähtymistä ja hiljentymistä sekä erottaa oikean ja väärän, haluaa toimia oikein. Seikkailijat: Hiljentyy ja pohtii hengellisyyttä sekä alkaa hahmottamaan erilaisia eettisiä näkökulmia. Tarpojat: Hiljentyy ja keskustelee hengellisyyteen liittyvistä ajatuksistaan, tunnistaa useampia eettisiä näkökulmia, ymmärtää eettisten valintojen seurauksia sekä muodostaa omaa käsitystään oikeasta ja väärästä. Samoajat: Etsii ja analysoi omaa maailmankatsomusta ja pystyy keskustelemaan siitä, osaa ottaa kantaa ja perustella omista arvoistaan käsin, huomioi vasta-argumentit ja muovaa tarvittaessa omaa mielipidettään sekä uskaltaa tehdä oman näkökantansa mukaisia ratkaisuja, vaikka toiset toimisivat toisin. Vaeltajat: Ilmentää omaa maailmankatsomustaan käytännön toiminnassa, huomaa oikean ja väärän suhteellisuuden, käsitys oikeasta ja väärästä näkyy omassa toiminnassa sekä käy rakentavaa keskustelua eri näkökulmia edustavien tahojen välillä. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (9) 2019.)

3.4 Partiolupaus

Partiolupaus, -ihanteet sekä -tunnus kuvaavat partion arvoja. Näihin arvoihin sitoutuminen kuuluu partiomenetelmään; aina, ikäkaudesta riippumatta, on oma henkilökohtainen valinta kuulua partioon sekä sitoutua arvoihin ja antaa partiolupaus. Lupaus onkin merkki omatahtoisesta arvoihin sitoutumisesta. Lupaus pysyy samana ikäkaudesta riippumatta, ainoastaan ikäkauden nimi, joka lausutaan lupauksessa, vaihtuu. Lupausta antaessa tärkeintä on, että lupauksen antaja tietää itse, mitä lupaa. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2019.)

Suomen partiolaisten lupaus kuuluu seuraavasti:

*Lupaan parhaani mukaan rakastaa Jumalaani,
omaa maatani ja maailmaa,
toteuttaa <ikäkauden> ihanteita
ja olla avuksi toisille.* (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2019.)

3.4.1 Lupaan rakastaa Jumalaani

Lupauksessa jokainen partiolainen lupaa rakastaa omaa Jumalaansa. Partion ihmiskäsitykseen kuuluu usko johonkin korkeampaan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että kaikkien tulisi uskoa ja rakastaa samaa Jumalaa, vaan lupauksessa on nimenomaan omistusmuoto Jumalaani. Tarvittaessa, jos lupauksen antajan omassa uskonossa korkeampaa kutsutaan joksikin muuksi kuin Jumalaksi, voidaan sanan tilalle lupausta antaessa sanoa se nimitys, jota lupauksen antaja käyttää. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2019.)

3.4.2 Lupaan rakastaa omaa maatani ja maailmaa

Tämä lupauksen kohta sisältää kaksi ajatusta. Ensimmäkin oman isänmaan kunnioittamisen ja palvelemisen ja toisekseen oman yhteisön, suomalaisen yhteiskunnan sekä koko maailman ja luonnon. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2019.)

3.4.3 Lupaan toteuttaa <ikäkauden> ihanteita

Partiolaisten tehtävä on pyrkiä kohti oman ikäkautensa ihanteita. Ihanteiden ei ole kuitenkaan tarkoitus käskää tai velvoittaa, kuin laki, vaan olla vapaaehtoisia ja perustua partiolaisen

omaan haluun toteuttaa niitä elämässään. Ikäkausille valitut ihanteet ovat kyseessä olevan ikäkauden tasolle sopivia ja ymmärrettäviä. Ihanteet näyttäytyvät nousujohteisesti, lisääntyvät ikäkauden vaihtuessa. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2019.)

3.4.4 Lupa olla avuksi toisille

Auttaminen ja palveleminen on osa partiomenetelmää. Niin sanotusti päivän hyvä työ tekee partiolaiselle oman toiminnan merkityksestä konkreettista. Partioliikkeen perustajan Robert Baden-Powellin aikana epäitsekkyyks nähtiin hyvänä piirteenä ihmisessä, ja siihen päivän hyvän työn on tarkoitus kasvattaa. Se ohjaa auttamaan toisia päivittäin. Lisäksi myös partio-ohjelma vie partiolaista tähän suuntaan. Lupa sitoo partiolaisen epäitsekäseen toimintaan. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2019.)

3.5 Partioihanteet ja -tunnus

Partioihanteet ovat ehdotus partiolaisen arvojen perustaksi. Ne ovat partiomenetelmän keino päästä lähemmäksi päämäärää, ne eivät kuitenkaan ole partion päämäärä tai kasvatustavoite. Ihanteet ovat tärkeä osa jokaisen partiolaisen partiopolkua. Itsessään ne eivät kuitenkaan partiota tee, vaan kaikkia partiomenetelmän osia tarvitaan. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2019).

Ihanteita on kaiken kaikkiaan seitsemän. Ikäkausi vaikuttaa siihen, kuinka paljon ihanteita on. Ihanteet lisääntyvät ikäkauden kasvaessa. Kaikille ikäkausille yhteisiä ihanteita ovat: kunnioittaa toista ihmistä sekä rakastaa luontoa ja suojella ympäristöä. Sudenpentu-ikäkauden jälkeen ne lisääntyvät seuraavasti: seikkailijalle olla luotettava, tarpojalle rakentaa ystävyyttä yli rajojen, samoajalle tuntea vastuuta ja tarttua toimeen sekä vaeltajalle kehittää itseään ihmisenä ja etsiä elämän totuutta. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2019).

Partiolaisen tunnus ikäkaudesta riippumatta on lausahdus: Ole valmis. Tunnus kuvaa partiolaisen asennetta tekemiseen ja elämään. Se viestii partiolaisen halukkuudesta auttaa ja palvella toisia sekä täyttämään velvollisuutensa. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2019).

3.6 Partiomenetelmä

Partiomenetelmä vastaa kysymykseen, miten partion päämäärään päästään. Suomalainen partiomenetelmä pohjaa maailmanjärjestöjen partiomenetelmiin. Kaikki partiomenetelmän osat ovat yhtä tärkeitä keskenään. Kaikki osat tulee olla mukana partiotoiminnassa, ei välttämättä joka hetki, mutta kokonaisuudessa. Partiomenetelmä on lähes sama kaikissa partiojärjestöissä. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (14) 2019.)

Partiomenetelmä koostuu kahdeksasta osasta: Sitoutuminen partion arvoihin, symboliikka, nousujohteisuus, vartiojärjestelmä, tekemällä oppiminen, aikuinen tuki, päivän hyvä työ sekä toiminta luonnossa. Osan näistä on partioliikkeen perustaja Robert Baden-Powel jo aikanaan valinnut, ja osa on tullut mukaan vasta myöhemmin. Partiomenetelmä toimii ainoastaan kaikkien sen osa-alueiden toteutuessa. Mitään ei tule jättää pois, sillä ne ovat kaikki yhtä tärkeitä. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (14) 2019.)

4 KATSOMUSKASVATUS PARTIOSSA

Tässä luvussa käsittelemme katsomuskasvatusta, sen taustaa ja tulevaisuutta partiotoiminnassa Suomessa. Aluksi käsittelemme partion katsomuskasvatuksen suuntaviivoista vuosille 2018-2030, jonka jälkeen katsomuskasvatuksen taustoista ja periaatteista, hartaudesta partiotoiminnassa, seurakunnasta partiolippukunnan taustayhteisönä sekä seurakunnan partiotyöstä. Partion katsomuskasvatus on puhututtanut partiolaisia varsinkin viime vuosina, jonka vuoksi katsomuskasvatukselle on asetettu suuntaviivat vuosille 2018-2030.

4.1 Partion katsomuskasvatus 2018-2030

Keväällä 2018 Suomen Partiolaisten katsomuskasvatustyöryhmä kirjoitti lausunnon, joka kuvaa Suomessa partiossa annettavaa henkistä ja hengellistä kasvatusta ja kuvaa sen kehitystä vuosina 2018 – 2030. Lausunnon muodostamisen aikana kehitettiin ja löydettiin punaista lankaa Suomen Partiolaisten toiminnassa kehitettävälle kasvatustyölle, joka koskettaa ihmisen hengellistä ja henkistä ulottuvuutta. Kaksi tärkeintä työssä tehtyä löydöstä olivat henkisen ja hengellisen kasvatuksen nimeäminen katsomuskasvatukseksi ja sen sisältämät aktiviteetit on päätetty jakaa taitoalueisiin. Tämän katsomuskasvatuksen kolmijaon mukaan katsomustaidot jaetaan kolmeen osaan: katsomusidentiteetin rakentamisen taitoihin, katsomusidentiteetin toteuttamisen taitoihin ja katsomusdialogitaitoihin. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (8) 2019.)

Yksi partion tarkoituksista on antaa nuorelle mahdollisuuksia spiritualiteetin kehittämiseen, katsomukselliseen kasvuun sekä uskontojen ja kulttuurien väliseen dialogiin. Partioliikkeen maailmanjärjestön (WOSM) lausunto vuodelta 2017 “Analysis Report to the Duty to God” eli vapaasti suomennettuna “Analyysi partiolaisen velvollisuudesta Jumalaansa kohtaan” kuvaa

kuinka englanninkieliset termit “spiritual” (hengellinen) ja “religious” (uskonnollinen) voidaan kääntää monella tavalla, ja ne saattavat aiheuttaa ongelmia eri maiden konteksteissa. Termit hengellinen ja uskonnollinen assosioituvat suomalaisille kuvana kristillisestä hengellisyydestä ja evankelisluterilaisuudesta uskontona. Syynä tälle ovat maamme historia, jossa uskonnolliset käytännöt ja puheet ovat liittyneet viidensadan vuoden ajan luterilaiseen kirkkoon. Tämän vuoksi hengellisyydestä on hyvä puhua spiritualiteettina ja uskonnollisuudesta katsomuksena, sillä ne antavat laajemman kuvan termin sisällöstä. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (8) 2019.)

Suomen Partiolaiset kannustaa jäseniään partioliikkeen maailmanjärjestön (WOSM) ohjeen mukaisesti partiolaisia oman vakaumuksen etsintään, löytämiseen ja toteuttamiseen. Suomen Partiolaiset ei kasvata jäseniään tiettyyn uskonnolliseen tai poliittiseen kantaan, vaan arvoihinsa, eli on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton järjestö. Partioliike on sitoutunut arvoissaan tunnuksen (“Ole valmis”), ihanteisiin ja partion arvoihin. Partio kannustaa aktiiviseen itsensä kehittämiseen ja toteuttamiseen. Partiossa hengellisyydestä puhuttaessa tarkoitetaan sitä henkistä toimintaa, johon kuuluu suhde pyhään tai jumalaan. Hengellisyys on yksi henkisyyden alakäsitteistä. Partiossa pyritään tarjoamaan mahdollisuuksia henkiseen toimintaan, jossa partiolainen voi kehittää katsomuksellista identiteettiään. Suhde itseen –katsomustavoite sisältää katsomuksen muodostumisen, mutta partiolaiselle muodostunut katsomus näkyy toimintana kaikissa suhteissa, myös suhde itseen –kasvatustavoitteen ulkopuolella. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (8) 2019.)

Suomen Partiolaisten peruskirja ohjaa partiolaista suhtautumaan myönteisesti uskontoihin, etsimään omaa vakaumustaan ja toteuttamaan sitä esimerkiksi oman katsomusyhteisönsä parissa. Tavoitteena on, että nuori rakentaa omaa katsomustaan myös partiossa ja pääsee reflektomaan sitä vertaistensa kanssa. Nuori partiolainen on aktiivinen kansalainen ja toteuttaa vakaumustaan katsomuksellisen taustayhteisönsä parissa, suhtautuu kunnioittaen uskoihin ja saa katsomus- ja kulttuuridialogisia taitoja. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (8) 2019.)

Katsomusidentiteetti rakentuu esimerkiksi tutustumalla omaan taustaan, muodostamalla mielikuvaa siitä, kuka minä olen, ja vertaamalla sitä toisten kanssa. Partioryhmä voi tutustua ryhmänsä ulkopuolisiin uskontoihin ja aatteisiin ja keskustella kokemuksistaan vertaisryhmän kesken. Partioryhmä voi myös tutustua ryhmän sisäiseen monikulttuurisuuteen, ja rakentaa ryhmän jäsenten identiteettiä vertailun ja keskustelun kautta. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (10) 2019.)

4.2 Katsomuskasvatuksen tausta ja periaatteet

Partiotoiminta perustuu vapaaehtoisuuteen ja on avointa kaikille, jotka hyväksyvät partion päämäärän ja arvopohjan. Partiolaisena olemiseen ja kasvamiseen kuuluu oman maailmankatsomuksen etsiminen ja myönteinen suhde hengellisyyteen. Partioliike ei ole uskonnollisesti sitoutunut mihinkään tiettyyn uskontoon, vaan toimii positiivisen uskonnonvapauden mukaisesti. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (11) 2019.)

Partioliikkeen katsotaan saaneen syntynsä Robert Baden-Powelin kokeellisesta leiristä Brownsean saarella elokuussa 1907. Partion varhaisessa historiassa se kasvoi ja kehittyi Brittiläisen kristillisen yhteisön vaikutuspiirissä. Pian partioliike levisi nopeasti myös buddhalaisien, hindujen, kungfutselaisten ja animististen uskontojen keskuuteen. Esimerkiksi ensimmäinen juutalainen lippukunta perustettiin Leedsissä, Iso-Britanniassa 1909. (The World Organization of the Scout Movement (WOSM) 2017.)

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry on solminut yhteistyösopimuksen Suomen Evankelis-luterilaisen ja Suomen ortodoksisen kirkon kanssa. Sopimus on tehty edistämään uskonto-

katsomuksen asemaa osana Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n tekemää partiokasvatusta ja sopimaan yhteisistä periaatteista. Sellaiset lippukunnat, joiden taustayhteisönä on tunnustuksellinen uskontokunta, antavat taustayhteisön mukaista uskontokasvatusta. Lippukunnat, joilla ei ole uskonnollista taustayhteisöä, antavat uskontokasvatusta sen mukaan, mihin uskontokuntaan lippukunnan jäsenet kuuluvat. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (4). 2019)

4.3 Hartaus partiotoiminnassa

Sisaruspiirin lisäksi partiokokoonntumisessa on hyvä varata aikaa pidempäänkin hartauteen. Partiomaista hartautta voisi kuvata esimerkiksi sanoilla hiljentyminen, kiitollisuus Jumalalle ja toisen ihmisen ymmärtäminen sekä kertomukset ja symbolit. Partiomainen hartaus ei välttämättä poikkea muusta kristillisestä hartausperinteestä. Partiomaisessa hartaudessa pyritään ottamaan huomioon partioon kuuluvia asioita. (Kirkon kasvatus- ja nuorisotyö (KKN) & Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP) 2007.)

Olellainen osa hartauselämää on rukous, joka on sydämen puhetta Jumalan kanssa. Yksinkertaisimmillaan viikoittaisen partiokokouksen iltahartaus voi olla sisaruspiirissä yhteen äänen lausuttu Isä meidän -rukous tai Herran siunaus. Ryhmän itse tekemä rukous antaa mahdollisuuden tuoda esille omia kiitosaiheita ja pyyntöjä Jumalalle. Ketään ei kuitenkaan saa pakottaa rukoilemaan julkisesti tai johtamaan yhteistä rukousta. Ristinmerkillä siunaaminen kuuluu kristilliseen perinteeseen. Ristinmerkkiä voi opetella käyttämään esimerkiksi hartauden päätteeksi, ennen syömistä tai retkelle lähdettäessä. Ristinmerkin tehdessä ihminen pyytää Taivaan Isältä siunausta ajatuksille, tunteille ja käten töille. (Kirkon kasvatus- ja nuorisotyö (KKN) & Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP) 2007.)

Perinteisesti partiolaisten kirkkopyhää vietetään partioviikon jälkimmäisenä sunnuntaina. Valtakunnallisen kirkkopyhän toteutusvuoro kiertää eri partiopiireissä. Muita suosittuja aikoja partiolaisten tapahtumille kirkossa ovat adventin aika, itsenäisyyspäivä ja huhtikuussa vietettävä Yrjönpäivä. Monilla partioleireillä järjestetään leirijumalanpalvelus metsässä. Partiojumalanpalvelusta ei tarvitse aina järjestää kirkossa, vaan sopivia paikkoja voivat olla esimerkiksi pappilan pihalla, korkealla kalliolla tai kolon lähimetsässä. Vuosittain julkaistava partiomessuvihko ottaa huomioon ajankohtaisia teemoja maailmalla ja partiossa sekä vinkkaa muutamia uusia lauluja. Vuoden 2018 Käännä kasvosi –vihkonen käsittelee lähimmäisen huomaamista ja huomioimista arjessa. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (7) 2019.)

Monien lippukuntien perinteisiin kuuluu jumalanpalveluksen tai hartaushetken viettäminen sunnuntaina. Leiriläiset voivat tehdä retken kirkkoon tai leirikeskuksen kappeliin, mutta useimmiten jumalanpalvelusta vietetään partiolaisten rakentamassa leirikirkossa maastossa. Jos leirijumalanpalveluksessa halutaan viettää ehtoollista, tarvitaan siihen sen paikallisseurakunnan kirkkoherran lupa, jonka alueella leiri pidetään. Messu on jumalanpalvelus, jossa vietetään ehtoollista. Messun toimittaa aina pappi, jonka johdolla messua valmistellaan. Messussa on kuitenkin paljon tehtäviä, joissa nuorisotyönohjaaja ja diakoni / diakonissa tai joku seurakuntalainen voi hoitaa. Kaikki partiolaiset voivat osallistua messun suunnitteluun ja toteuttamiseen. Jos jumalanpalveluksessa ei vietetä ehtoollista, puhutaan sanajumalanpalveluksesta, jonka toteuttamiseen ei välttämättä tarvita pappia. (Kirkon kasvatus- ja nuorisotyö (KKN) & Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP) 2007.)

Leirijumalanpalveluksen voi toimittaa seppo tai joku partiojohtajista. Asiasta kannattaa kuitenkin sopia seurakunnan kirkkoherran kanssa. Jumalanpalveluksen toimittaja pukeutuu albaan. Pappi pukee alban päälle stolan. Diakoni tai diakonissa pukee stolan vasemmalla olkapäällä sidottuna vyötärön oikealle puolelle. Leiriolosuhteissa jumalanpalvelus voidaan toimittaa myös partioasussa. Ulkoisia elementtejä tärkeämpää on huolellinen tehtävään valmistautuminen rukoillen ja hiljentyen ennen toimittamista. Aineksia jumalanpalvelukseen voidaan ottaa leirin ohjelmasta, ajankohtaisista asioista tai Raamatusta. Tekstien ja laulujen tai virsien

valinnassa kannattaa ottaa huomioon kirkkovuoden pyhän teema. Tekstit löytyvät virsikirjan takaa ja netistä. Leirillä on hyvä mahdollisuus rakentaa koko jumalanpalvelus kirkkotilaa myöten yhdessä leiriläisten kanssa. (Kirkon kasvatus- ja nuorisotyö (KKN) & Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP) 2007.)

Suurin osa partiolaisista on seurakunnan nuoria jäseniä. Hengellisyys on yksi partiokasvatuksen osa-alue muiden joukossa. Eri ikäkausien aktiviteeteissa on toteutusvinkkeinä jotain hengellisyyteen liittyvää tekemistä. Kolehdiin kerääminen kirkossa tai seppeleenlasku ovat hyviä tapoja kasvaa vastuutehtäviin. Kotiseutuun tutustutaan vieraillemalla kirkoissa ja/tai hautausmailla. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (7) 2019.)

Iltahartaus on ollut perinteisesti osa viikoittaisia partiokokouksia. Monissa lippukunnissa hartausperinne on kuitenkin hyvin ohut. Moni partiojohtaja kokee hartauden pitämisen vaikeana ja on vailla mallia sekä ideoita hartauden pitämiseen. Seppo voi olla näyttämässä mallia hartauden pitämiseen ja antaa ideoita hartauselämän kehittämiseen. Kun sepolla on mahdollisuus pitää hartaus lippukunnan tapahtumassa tai jonkin ryhmän kokouksessa, kannattaa hartauden valmisteluun todellakin panostaa eikä kohderyhmää sovi arvioida väärin. Moni nuorista johtajista on käynyt rippikoulun vasta vähän aikaa sitten ja toimii ehkäpä isosena. Nuorilla johtajilla on rippikoulusta ja isoskoulutuksesta saadut monipuoliset valmiudet pitää hartauksia ja olla mukana toteuttamassa leirijumalanpalveluksia ja muuta lippukunnan hengellistä elämää. Tätä nuorten johtajien ryhmää kannattaa ehdottomasti kannustaa käyttämään taitojaan omien ryhmiensä partioarjessa ja lippukunnan toiminnassa. ((KKN) & Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP) 2007.)

Tarinat ovat osa partiota. Nuotiolla tai koloillan päätteeksi kerrotut perinteikkäät tarinat eivät aina ole hengellisiä. Iltanuotiolla kerrottu tarina on usein samalla myös iltahartaus. Kun tarinan jälkeen muodostetaan sisaruspiiri, lauletaan iltalaulu ja toivotetaan toisille ”Hyvää yötä, Jeesus myötä, kiitos tästä päivästä.”, on iltahartaus toteutettu kaikkein tavanomaisimmalla tavalla. Miten pelkkä tarina eroaa hartaudesta? Tarina liikkuu vaakasuoralla tasolla ihmisten

välillä, maan päällä, kun taas hartauteen liittyy ihmisten välisen yhteyden lisäksi Jumala, yhteys ylöspäin, näkymätön läsnäolo ja sen todellisuuden vaikutus. Jotta tarina voisi olla hartaus, täytyy siihen liittyä ulottuvuus Jumalaan päin. (Kirkon kasvatus- ja nuorisotyö (KKN) & Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP) 2007.)

Monenlaiset polut – luontopolut, rastipolut, hiljaisuuden polut, maamerkein tehdyt reitit – ovat osa partiotoimintaa. Usein ne rakennetaan kertakäyttöiseksi kutakin tilannetta varten. Sama polku voi palvella sekä koulutuskäytössä että hiljentymiseen. Hiljaisuuden polulla kuljetaan hiljaa mieluiten yksin tai pareittain. Polku antaa mahdollisuuden ja tilaa omalle pohdinnalle. Polun ja ympäristön tulee olla turvallinen, ettei kukaan esimerkiksi kompastu kiveen tai juurakkoon. Hiljaisuuden polku ei ole seikkailurata. Hiljaisuuden polulla tekstit voivat olla esimerkiksi valittuun aiheeseen liittyviä raamatunkohtia, partioihanteista tehtyjä mietiskelytekstejä tai kuvien, laulujen ja rukousten ympärille rakennettuja rasteja. Tekstit voi yksinkertaisesti kirjoittaa pahville ja kiinnittää puuhun narulla tai laittaa teksti maahan kynttilän tai lyhdyn viereen. (Kirkon kasvatus- ja nuorisotyö (KKN) & Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP) 2007.)

4.4 Seurakunta taustayhteisönä

Partiolippukunnalla on yleensä ainakin yksi taustayhteisö. Taustayhteisönä voi toimia esimerkiksi seurakunta, kyläyhdistys, hyväntekeväisyysjärjestö tai muu yhdistys, seura tai järjestö. Lippukunta voi toimia myös ilman taustayhteisöä. Tuki voi olla taloudellista, auttamista tapahtumissa tai vaikkapa tilojen tarjoamista vastikkeetta lippukunnan käyttöön. Tuki voi olla kirjattuna kirjallisessa taustayhteisösopimuksessa, olla määritelty taustayhteisön säännöissä tai joissain tapauksissa nojautua vuosikymmeniä vanhoihin tapoihin ja perinteeseen ilman kirjallista sopimusta. Evankelis-luterilaisen seurakunnan ja lippukunnan välisestä taustayhteisösopimuksesta on olemassa valmis malli. Yhdistysrekisteriin rekisteröimätön lippukunta voi olla juridisesti osa taustayhteisöään. Varsinaisten taustayhteisöjen lisäksi lippukunnalla voi

olla tukiyhdistys, jonka tehtävänä on partiotoiminnan tukeminen. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (5) 2019.)

Lippukunnan taustayhteisöllä on usein jossain määrin vaikutusta lippukunnan toimintatapoihin. Esimerkiksi Suomen Partiolaisten, Suomen Evankelis-luterilaisen ja Suomen ortodoksisen kirkon yhteistyösopimuksen mukaan lippukunnat, joiden taustayhteisönä on tunnustuksellinen uskontokunta, antavat sen tunnustuksen mukaista uskontokasvatusta. Jos lippukunnalla ei ole uskonnollista taustayhteisöä, lippukunta tukee jäsentensä uskonnollista kehitystä sen mukaan, mihin uskonnolliseen yhteisöön lippukunnan jäsenet kuuluvat. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (5) 2019.)

Monet seurakunnat tarjoavat tilan koloksi tai rahallista avustusta lippukunnan toimintaan. Partion ja Evankelis-luterilaisen kirkon yhteistyöllä on pitkät perinteet. Piispankokouksen päätöksellä partio on yksi seurakunnan nuorisotyön muoto. Yhdenkään seurakunnan ydintehtävä ei ole tukea partiota, eikä raha ole koskaan ilmaista, joten hyvään ja toimivaan yhteistyöhön kannattaa panostaa. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (6) 2019.)

Vähin mahdollinen yhteistyö lippukunnan, jonka taustayhteisö on seurakunta, ja seurakunnan välillä on pitää yllä keskusteluvälejä seurakuntaan. Lippukunnanjohtajan ja muiden hallituksen jäsenten kannattaa tavata seurakunnan partiotyöntekijä (usein nimetty seppo) ja kirkkoherra vuosittain. Lippukunnanjohtajan vaihtuessa uuden lippukunnanjohtajan kannattaa käydä esittäytymässä pestin alkaessa. Helppo tapa hoitaa suhteita taustayhteisöön on esimerkiksi viedä adventtikalenteri kirkkoherranvirastoon adventtikalenterikampanjan alkaessa ja nauttia samalla kupponen glögiä. Seurakunnan työntekijöitä ja luottamushenkilöitä kannattaa myös kutsua vierailemaan leireillä ja retkillä. Jos lippukunnalla on oma lehti, kannattaa se lähettää luettavaksi seurakuntaan. Partio voi osallistua moneen seurakunnan toimintaan. Rippikoulu tavoittaa vielä tänäkin päivänä suuren osan 15-vuotiaiden ikäluokasta. Vaellusrippikouluun voisi lähteä muutama partiolainen mukaan tai nuorisotyönohjaajat voisivat tietää joitakin

samoajaikäisiä, joilta puuttuu harrastus. Asioiden kysyminen rohkeasti ja ääneen ajattelemisen voivat avata ovia. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (6) 2019.)

Jokainen lippukunta määrittelee itse ja yhteistyössä seurakunnan kanssa, millaista hengellistä kasvatusta se tarjoaa. On tärkeää, että asiasta on sovittu avoimesti seurakunnan kanssa, mikäli lippukunta saa tukea seurakunnalta. Jotkut lippukunnat ovat käytännössä uskonnottomia ja joissakin uskonto on yhtä luonnollinen osa toimintaa siinä missä retkeilykin. Lippukunnan tapoja ja perinteitä kannattaa tarkastella joskus kriittisinkin silmin ja miettiä, miten erilaisista taustoista tulevat lapset ja nuoret mahtuisivat mukaan partiotoimintaan. (Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (6) 2019.)

4.5 Seurakunnan partiotyö

Yhdistyslaki ja Suomen partiolaisten ohjeet ohjaavat partiolippukuntien toimintaa. Seurakuntien kasvatustyötä ohjaa muun muassa lapsi- ja nuorisotyön johtosääntö. Seurakuntien partiotyössä on otettava huomioon sekä seurakunnan lapsi-, varhaisnuoris- ja nuorisotyötä ohjaavat ohjeet ja säädökset sekä partiolippukunnan yhdistyslaki ja Suomen Partiolaisten ohjeet. Yhteistyötä suunnitellessa kannattaa kaivaa esiin jo olemassa olevat dokumentit ja lähteä kehittämään toimintaa niiden pohjalta sekä arvioida niiden vaikutuksia yhteistyöhön. Joissakin seurakunnissa on tehty partiotyön malliohjesäännön pohjalta paikallisseurakunnan käyttöön soveltuva partiotyötä määrittelevä ohjesääntö. (Kirkon kasvat- ja nuorisotyö (KKN) & Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP) 2007.)

Seurakunnan partiotyöntekijä eli seppo valvoo ja edistää lippukunnan toimintaedellytyksiä omassa työyhteisössään eli mahdollistaa partiotoimintaa omalla paikallaan. Hänen tehtävänä on pitää esillä partiotoimintaa seurakunnan päättäjille, jotka päättävät esimerkiksi lippukunnalle myönnettävistä toiminta-avustuksista ja tilojen käytöstä. Sepon tehtävistä tärkeimpiä ovat lippukunnan uskonto- ja arvokasvatuksen tukeminen. Tämän tehtävän suorittaminen

muotoutuu lippukunnan tarpeiden ja kulttuurin mukaisesti. Seurakunnan partiotyöllä tulee olla seurakunnan kasvot ja partion sydän. Jokainen partiojohtaja on haastettu hoitamaan henkisen ja hengellisen kasvatuksen kenttää. Sepon tehtävänä on tukea partiojohtajia tässä tehtävässä ja antaa siihen välineitä. Seppo ja partiojohtajat huolehtivat yhdessä siitä, että viikkotoiminnassa pidetään hartauksia, jumalanpalveluksia vietetään leireillä, toiminnassa käydään arvokeskusteluja ja jokaisella on mahdollisuus sielunhoidolliseen keskusteluun. Partio-ohjelman uskontokasvatuksellisia aktiviteetteja suoritettaessa sepon kokemus voi olla hyödyksi ja auttaa ja rohkaista partiolaisia suorittamaan niitä. (Kirkon kasvatus- ja nuorisotyö (KKN) & Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP) 2007.)

Sepolla on paikkansa lippukunnan johtajahuollossa. Partiojohtajilla on vastuullinen ja tärkeä tehtävä lasten ja nuorten johtajina. Vapaaehtoisten johtajien huoltaminen on ensiarvoisen tärkeää. Se merkitsee ainakin toimintaedellytyksistä huolehtimista, yhteydenpitoa, kouluttamista ja kannustamista. Johtajahuolto on ihmisen kokonaisvaltaista hoitamista, jonka lähtökohtana on ihmiskäsitys, jonka mukaan ihmisenä olemiseen liittyy fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja hengellinen ulottuvuus. Ihminen voi hyvin, kun kaikki nämä ulottuvuudet ovat tasapainossa. Vastuu johtajahuollosta ja johtajien hyvinvoinnista on lippukunnanjohtajilla ja lippukunnan hallituksella. Seppo voi olla tukemassa ja tukea myös lippukunnanjohtajan ja hallituksen jäsenten hyvinvoinnista. Vapaaehtoiset nuoret ja aikuiset ovat uusiutuva voimavara ja uusiutuminen edellyttää tukea ja huoltoa. (Kirkon kasvatus- ja nuorisotyö (KKN) & Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP) 2007.)

Partiotoiminnan perusedellytysten turvaaminen omassa seurakunnassaan on sepon tehtävä. Partiotyön menestyksen kulmakiviä ovat hyvät yhteydet ja ilmapiiri partiolippukunnan ja seurakunnan välillä. Yhteys syntyy luottamuksen kasvaessa. Avaimena luottamukseen on toiminnan laatu. Seurakunnan ja lippukunnan sekä yksittäistein johtajien lisäksi ovat partiopiiri, alue ja Suomen Partiolaiset. Myös tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat partiolaisten kodit. Vanhem-

mat ovat tärkeä tukijoukko esimerkiksi lippukunnan kämpän kunnostamisessa, leirin toteuttamisessa tai varainhankinnassa. (Kirkon kasvatus- ja nuorisotyö (KKN) & Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP) 2007.)

Kristilliset perinteet ovat joissain lippukunnissa yhä elävästi läsnä lippukunnan partioarjessa, kun taas joissain toisissa lippukunnissa ne voivat näyttäytyä muuntuneina tai saattavat puuttua kokonaan. Erityisenä haasteena sepon työssä on tunnistaa partiotoiminnan hengellisen toiminnan muotoihin ja pyrkiä vahvistamaan niitä kunnioittaen lippukunnan omia perinteitä ja toimintakulttuuria. (Kirkon kasvatus- ja nuorisotyö (KKN) & Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP) 2007.)

Rippikoulu on seurakunnan kasteopetusta, jonka pääasiallisena toteuttajana on paikallisseurakunta. Tämän lisäksi kristilliset järjestöt järjestävät rippikouluja. Partiorippikouluja järjestetään yhdessä SP:n, partiopiirien ja lippukuntien kanssa eripuolilla Suomea. Partiorippikoulun opetus toteutetaan partiomenetelmin. Rippikoulun virallisena järjestäjänä on aina paikallisseurakunta ja rippikoulun opetuksesta vastaa viime kädessä seurakunnan kirkkoherra. (Kirkon kasvatus- ja nuorisotyö (KKN) & Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP) 2007.)

5 IHMISEN PSYKOLOGINEN KEHITYS JA SPIRITUALITEETTI

Tässä luvussa käsittelemme ihmisen psykologista kehitystä ja spiritualiteettiin kasvattamista. Luku on jaettu alalukuihin partion ikäkausien mukaan, sillä se helpottaa hartauksien peilaamista kunkin ikäkauden kehitystasoon.

5.1 Sudenpentu (7–9-vuotias lapsi)

Lapsen johdonmukainen ajattelu ja älyllinen päättely, lapsen ajattelutaidot, kehittyvät pikkuhiljaa koko kouluajan. Helpointa on ajatella asioita, joita lapsi voi itse nähdä, tuntea tai käsitellä. Lapsi pystyy jo tekemään joitakin yleisiä päätelmiä pohjautuen omiin kokemuksiinsa. Lapsi jakaa mielellään ajatuksiaan vanhempiensa kanssa. Lapsi luokittelee asioita eri ominaisuuksien mukaan. Säilyvyyden käsite alkaa hahmottua lapselle. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2017.)

Ajattelu on yhä konkreettista. Lapsen on usein vaikea ymmärtää tai huomata esimerkiksi ironiaa sekä kielen humoristisia tai abstrakteja merkityksiä. Lapsi kuitenkin harjoittelee näitä erilaisilla arvoituksilla ja kompakysmyyksillä, kertomalla vitsejä tai kiusoittelemalla toisiaan lählättämällä ja loruilemalla. Omien ratkaisuiden tai oman toiminnan perustelevminen tai kuvaileminen sanoilla voi olla joskus vaikeaa. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2017.)

Kouluikäisenä lapsen ajantaju laajenee. Aikaa kuvaavat käsitteet, kuten nykyhetki, menneisyys ja tulevaisuus hahmottuvat. Lapsi oppii arvioimaan, mikä on mahdollista ja mikä mahdotonta sekä erottamaan sadun todellisuudesta. Sadut ja mielikuvituksen tuotokset voivat välillä sekoittua tosiasioihin ja erilaiset taikauskoiset käsitykset voivat ohjata toimintoja. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2017.)

5.2 Seikkailija (10–12-vuotias lapsi)

Looginen päättely, syysuhteiden ymmärtäminen, toiminnan suunnittelu ja sen seurausten pohtiminen onnistuvat entistä paremmin. Lapsi alkaa ymmärtämään toimintansa seurauksia. Ajattelu kohdistuu vielä enimmäkseen konkreettisiin asioihin. Kokonaisuuksien hahmottaminen on hankalaa monimutkaisia asioita käsiteltäessä. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2019.)

Tässä iässä lapset pohtivat usein elämän suuria kysymyksiä, kuten elämän alkua ja loppua, ihmisten välisiä suhteita, oikeudenmukaisuutta ja ympäristöön ja maailmanrauhaan liittyviä asioita. Lapsi saattaa kokea ahdistusta ja epätoivoa sellaisten ongelmien vuoksi, joille hän ei voi tehdä mitään. Lapsi tarvitsee aikuisen tukea ja kunnioitusta elämän suuria kysymyksiä miettiessään. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2019.)

Lapsi ymmärtää jo melko hyvin tosielämän ja mielikuvituksen välisen eron sekä mahdollisen ja mahdottoman eron. Lapsen on vaikea tietää, mikä esimerkiksi televisiossa tai internetissä on oikeasti totta ja mikä ei ole. Aikuisen on vastattava lapsen kysymyksiin mahdollisimman rehellisesti. Vanhempi joutuu tasapainoilemaan rehellisyyden ja lapsen turvallisuuden tunteen säilyttämisen välillä. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2019.)

Lapsi oppii uutta parhaiten tekemällä niitä. Kyky abstraktiin ajatteluun kehittyy koko ajan, ja konkreettiset esimerkit ja käytännön toiminta helpottavat asioiden ymmärtämistä. Lapsen on helppo oppia asioita, jotka häntä kiinnostavat. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2019.)

5.3 Tarpoja (12–15-vuotias nuori)

Nuoren aivojen kypsyessä ajattelutaidot kehittyvät merkittävästi. 12–vuotiaan ajattelu voi olla vielä melko konkreettista. Asiat, joita voi kosketella käsin tai havaita muuten aistein, ovat

helpoimmin käsiteltävissä. Nuori ymmärtää asiat niin kuin ne hänelle kerrotaan ja uusia asioita on helpointa oppia tekemällä. Abstraktien käsitteiden ymmärtäminen onnistuu nuorelta jo varsin hyvin. Abstraktien käsitteiden ymmärtämisen kyky kehittyy reippaasti varhaisnuoruudessa ja vaikeat käsitteet hahmottuvat. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2018.)

Nuori hahmottaa omaa tulevaisuuttaan entistä paremmin. Aikakäsitys laajenee ja menneiden, nykyisten ja tulevien tapahtumien jäsentäminen paranee. Nuori harjoittelee itsenäistä ajattelua, johon kuuluu myös kriittisyys ja aiemmin opitun kyseenalaistaminen. Nuoren ajattelu on mustavalkoista: asiat ja ihmiset ovat joko hyviä tai pahoja. Nuori on usein ehdoton omissa mielipiteissään. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2018.)

Ikkuna aikuisten maailmaan avautuu nuorelle pikkuhiljaa ajattelutaitojen kehittyessä. Nuori saattaa pohtia erilaisia arvoja ja ideologioita. Suuret kysymykset ja henkevät keskustelut kiinnostavat nuorta. Omien arvojen ja näkemysten selkiyttäminen on arvokasta pääomaa tulevaisuutta varten. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2018.)

Nuoret saavat malleja arvojen, elämäntapojen ja uskomisen tavoista ikätovereiltaan ja kodin ulkopuolelta. Nuori ei halua valmista pakettia vanhempiensa elämäntavoista, arvoista ja tavasta uskoa, vaan haluaa löytää oman tiensä ja maailmankatsomuksensa. Asioiden ymmärtäminen entistä paremmin voi herättää nuorella ahdistusta, kun nuori käsittelee asioita uudelta, entistä todenmukaisemmalta pohjalta. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2018.)

Ajattelukyvyyn kehittymisen myötä nuori jäsentää moraalisia kysymyksiä uudella tavalla. Asioita voidaan katsoa toisten ihmisten näkökulmasta ja moraalijattelu perustuu usein hyvien ihmissuhteiden vaalimiseen. Teko on siis paha, jos se loukkaa läheisiä ihmisiä, kuten kavereita tai perheenjäseniä. Nuoren mielestä oikea tapa toimia on tehdä se, mitä häneltä odotetaan. Luottamus ja lojaalius ovat nuorelle tärkeitä erityisesti kaverisuhteissa. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2018.)

5.4 Samoaja (15–17-vuotias nuori)

15-vuotiaan ajattelu on usein vielä mustavalkoista. Nuori oppii näkemään asioita entistä monipuolisemmin ja eri näkökulmista. Nuori oppii ymmärtämään, ettei asioihin ole ehdottoman oikeita ratkaisuja. Aikaisempi ehdottomuus vaihtuu pikkuhiljaa suvaitsevaisuuteen. Ongelmanratkaisukyky kehittyy, mikä mahdollistaa monimutkaisten päätelmien, pohdintojen ja johtopäätösten rakentamisen. Vertaisryhmässä pohtiminen on nuorelle korvaamatonta. Murrosikäinen nuori on etsijä, joka etsii omaa tietään, arvojaan, maailmankatsomustaan ja tapaa uskoa. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto (2) 2017.)

Yhteiskuntajärjestelmään perustuva moraaliajattelu tulee nuorelle ajankohtaiseksi noin 15-vuotiaana. Nuori alkaa ajatella asioita myös koko yhteiskunnan kannalta. Nuori ymmärtää sääntöjen merkityksen yhteiskunnassa. Yhteiskunta odottaa 15-vuotiaalta nuorelta uudenlaista vastuuta rikosoikeudellisen vastuun myötä. Moraaliajattelun kehitys jatkuu läpi nuoruuden ja jatkuu vielä varhaisessa aikuisuudessa. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto (2) 2017.)

5.5 Vaeltaja (18–22-vuotias nuori aikuinen)

Ne aivojen alueet, joita tarvitaan harkintakykyyn sekä kokonaisuuksien ja syy-seuraussuhteiden tajuamiseen, kehittyvät voimakkaasti. Vastuuntunto ja itsehillintä kehittyvät nuoren aikuisen persoonan vahvistuessa. Arvostelukyky ja riskinarviokyky paranevat ja tunne-elämä muuttuu tasaisemmaksi. Tarve uhmaan ja muille näyttämiseen vähenevät murrosiän ohittamisen jälkeen. Nuori aikuinen katsoo kohti itsenäistä elämää ja tekee valintojaan sen mukaan. Hän kykenee intensiiviseen, suunnitelmalliseen ja pitkäjänteiseen opiskeluun ja työhön. (Väestöliitto 2019.)

Aivojen kehitys jatkuu noin 25-vuotiaaksi saakka, jolloin järjestäytynyt ajattelu ja käyttäytymisen hallinta ovat aikuisen tasolla sekä ihmisen kyky kokea empatiaa ja tehdä moraalisia arvioita on kypsynyt. (Väestöliitto (2) 2019.)

5.6 Spiritualiteettiin kasvattaminen

Spiritualiteettikasvatus on ennen kaikkea sydämen ja mielen ominaisuuksien rikastuttamista. Kristillisessä traditiossa sydämen ominaisuuksia ovat spiritualistiset hyveet: usko, toivo ja rakkaus. Jos uskoa käsitellään spiritualistisena hyveenä, se ei tarvitse välttämättä seurakseen mieltään uskonnollista traditiota, vaan se voidaan nähdä syvänä tietona siitä, että kaikki on hyvin siitä huolimatta, että uskoa ei pysty erittelemään tai perustelemaan. Spiritualiteettikasvatusta voidaan kuvata ihmisyyteen kasvattamisena, jossa pyritään kehittämään lapsen ja nuoren kaikkia ihmisyyden osa-alueita: fyysistä, emotionaalista, älyllistä ja spiritualista aluetta. (Tirri 2003.)

Hyvin usein spiritualiteetti, moraalit ja uskonto sekoitetaan keskenään. Nämä kolme ovat läheisessä yhteydessä toisiinsa, mutta niillä on myös selviä eroja. Uskonto ja moraalit voivat olla spiritualiteetin ilmenemismuotoja, mutta aina näin ei kuitenkaan ole. Spiritualiteetilla voi olla muitakin ilmenemismuotoja kuin uskonto ja moraalit. Uskonnolla on samanlainen suhde spiritualiteettiin kuin opetussuunnitelmalla on kasvatukseen laajempaan käsitteeseen tai kuin lailla on suhde oikeudenmukaisuuteen. (Tirri 2003.)

Spiritualiteetin muodoissa on tunnistettu kolme eri lajia: ”inhimillinen spiritualiteetti”, ”hartaudellinen spiritualiteetti” ja ”käytännön spiritualiteetti”. ”Inhimillinen spiritualiteetti” viittaa ihmisen huolenpidon, rakkauden, turvallisuuden ja vastuun tarpeisiin. ”Hartaudellinen spiritualiteetti” rakentuu inhimillisen spiritualiteetin varaan ja näkyy useimmiten tietynlaisen uskonnollisen tradition kulttuurissa ja kielessä. ”Käytännön spiritualiteetissa” molemmat

edellä mainitut spiritualiteetin lajit yhtyvät ja näkyvät jokapäiväisessä elämässä antaen elämään suunnan ja muokaten sosiaalisia velvollisuuksia ja huolia. (Tirri 2003.)

Spiritualiteetti on määritelty esimerkiksi tietoisuudeksi siitä, että on olemassa muutakin kuin arkitodellisuus. Lapsen maailmassa spiritualiteetille herkistäviä tapahtumia voivat olla esimerkiksi syntymä, kuolema, rakkaus, juhla, epäonnistuminen ja palkinnon saaminen. Tietynlaiset luovat toiminnat, kuten laulaminen, piirtäminen ja maalaaminen voivat auttaa spiritualistisen herkkyyden tunnistamisessa. Tietoisuus spiritualiteetista ei tarkoita herkkyyttä jollekin epäluonnolliselle, vaan lisääntyvää herkkyyttä nähdä jokapäiväisten asioiden syvemmät merkitykset. Spiritualiteetti näkyy myös herkkyytenä erilaisille uskonnollisille symboleille ja riiteille. (Tirri 2003.)

6 HARTAUSMATERIAALIN TOTEUTUSPROSESSI

Tässä luvussa käsittelemme hartausmateriaalimme toteutusprosessia. Ensin kerromme, mistä kaikki alkoi, sitten keskinäisestä työnjaosta ja prosessin etenemisestä, lippukunnille toteutetuista kyselyistä, hartausmateriaalin tarinoiden valinnasta, hartausmateriaalin teemoista sekä visuaalisesta ilmeestä. Luvun tarkoituksena on selkeyttää opinnäytetyömme toiminnallista ja tutkimuksellista osuutta.

Hartausmateriaalista on olemassa tulostettava versio, joka kaikkien on mahdollista saada käyttöönsä kysymällä sähköpostitse joko Saarialta, saara.miiluniemi@partio.fi, tai Venlalta, venla.honkala@partio.fi.

6.1 Mistä kaikki alkoi?

Opinnäytetyömme visio syntyi syyskuussa 2016, kun aloimme ajatella ääneen. Venlalla oli ideana tehdä opinnäytetyönään jonkinlainen hartausmateriaali ja Saara oli pohtinut partioaiheisen opinnäytetyön tekemistä. Vasta opinnot aloittaneina keskustelimme hetken opinnäytetyön tekemisestä ja lyhyen keskustelun jälkeen päätimme tehdä opinnäytetyömme yhdessä. Ensin piti vain varmistaa, että opinnäytetyön tekeminen kahdestaan olisi todellakin mahdollista. Idea lähti kypsymään ja ajattelimme tekevämme helppokäyttöisen ja käyttäjäystävällisen hartauskorttipakan lippukuntien tarpeeseen.

Omien kokemustemme ja asian tiimoilta käytyjen keskustelujen perusteella, tiesimme helppokäyttöiselle hartausmateriaalille olevan tarvetta. Aloimme selvittää, millaisia hartausmateriaaleja oli tehty aikaisemmin. Tiedustelimme asiaa muun muassa Oulun hiippakunnan Tuomiorovastikunnasta sekä Kokkolan ja Kalajoen rovastikunnista vastaavalta seppomestari Sanna Parkkiselta. Miettiessämme, mille kohderyhmälle tekisimme hartausmateriaalin, ehdotti Kalajoen seurakunnan nuorisotyönohjaaja Tanja Vähäoja, että Kalajoen seurakunta voisi

hankkeistaa opinnäytetyömme. Päätimme testata hartausmateriaalia kolmella lippukunnalla (Liungilan Eränkävijät Kalajoelta, Himangan Nuotioveljet Himangalta ja Vääräjoen Vartijat Rautiosta), joiden taustayhteisönä Kalajoen seurakunta toimii.

6.2 Keskinäinen työnjako ja prosessin eteneminen

Aloitimme opintomme elo-syyskuun vaihteessa 2016. Monien sattumusten kautta meistä tuli hyviä ystäviä ja aloimme keskustella opinnäytetyöideoista. Lopulta päädyimme tekemään opinnäytetyömme yhdessä. Annoimme ideamme hautua, kunnes opinnäytetyöstä tuli ajan-kohtainen asia. Olimme yhteydessä Kalajoen seurakuntaan tammikuussa 2018, jolloin sovimme opinnäytetyön hankkeistamisesta. Kalajoen seurakunta valikoitui opinnäytetyömme hankkeistajaksi, koska Tanja Vähäoja ehdotti sitä. Kalajoen seurakunta toimii taustayhteisönä kolmelle partiolippukunnalle, joten koimme nämä kolme lippukuntaa sopiviksi hartausmateriaalin testaajiksi.

Suunnittelimme hartausmateriaalin yhdessä keväällä 2018 ja esitimme opinnäytetyön toteutussuunnitelman huhtikuussa 2018. Kokoustimme opinnäytetyöstä ja sen hankkeistamisesta Tanja Vähäojan kanssa Kalajoella toukokuussa 2018. Saara teki ennakkokyselyn lippukunnille kesän 2018 aikana ja kysely lähetettiin lippukunnille marraskuussa 2018. Esitimme opinnäytetyön välivaiheen lokakuussa 2018.

Kasasimme hartaustekstejä ja lauluvinkkejä kortteja varten loppuvuodesta 2018 ja Saara teki korttipohjan. Lähetimme ensimmäiset hartauskortit (2-3 korttia / ikäkausi) lippukunnille maaliskuussa 2019. Venla teki palautekyselyn maaliskuussa. Lippukunnat saivat kyselyn vastattavaksi 24.3.2019 ja vastausaikaa oli 14.4.2019 asti, jotta kerkesimme tekemään muutoksia kortteihin kyselyn tulosten perusteella. Huhtikuun lopussa etsimme ja kirjoitimme loput hartaustekstit, lisäsimme laulut, kysymykset ja aktiviteettivinkit. Lisäksi Saara kirjoitti ohjeistuskortin.

Venla teki korttien kuvituksen toukokuun alussa 2019. Teoriaosan kirjoitimme huhti-toukokuun aikana 2019. Jaoimme teoriaosan puoliksi, mutta korttien tulostaminen ja laminoiminen sekä viimeistely työllisti Saaraa odotettua enemmän, joten Venla lopulta kirjoitti tekstiä hie-
man enemmän. Valmiin työn esitys oli 15.5.2019.

6.3 Kyselyt

Mittasimme onnistumistamme kehitystehtävissä kahdella kyselyllä. Kyselyt toteutettiin Google Forms:illa, sillä aikamme Webropol:illa kokeiltuamme, totesimme Google Form:sin varmempitoimiseksi. Kyselylinkit lähetettiin lippukuntien yhteyshenkilöille, jotka jakoivat sen lippukuntiensa johtajistolle.

Kyselyihin tuli yhteensä neljä vastausta (kahdesta lippukunnasta). Olisimme saaneet kyselyihin enemmän vastauksia, jos olisimme kutsuneet kaikkien lippukuntien johtajistoa koolle vastaamaan kyselyyn ohjatusti. Näin olisimme saaneet vastauksia kaikista kolmesta lippukunnasta. Vastausten suurempi määrä olisi lisännyt tutkimuksemme luotettavuutta. Yhteinen koontuminen olisi ollut kuitenkin vaikea järjestää, sillä ison porukan saaminen samaan paikkaan samaan aikaan olisi ollut haastavaa. Tilannetta vaikeutti osaltaan myös se, että Venla teki opinnäytetyötä etänä työn ohella Kemijärveltä käsin.

6.3.1 Taustakysely (LIITE 1)

Taustakyselyn tarkoituksena oli kartoittaa Kalajoen alueen partiolippukuntien tilannetta har-
tauksien suhteen ennen materiaaliamme. Kysely mahdollisti sen, että saatoimme saada konk-
reettista tietoa materiaalimme toimivuudesta. Kolmesta lippukunnasta valitettavasti kuiten-
kin ainoastaan kaksi vastasi kyselyyn, Liungilan Eränkävijät ja Vääräjoen Vartijat.

Kyselyn mukaan Liungilan Eränkävijöillä hartauksia on vain harvoin, kun taas Vääräjoen Vartijoilla hartauksia on viikkotoiminnassa noin joka toinen kerta ja leireillä/retkillä aina. Lippukunnat kokivat hartauselämänsä tukevaksi materiaalin, joka olisi helppo käyttää, osin toiminnallinen, osallistava, nuoria puhutteleva ja nykyaikaan soveltuva. Lisäksi hartausmateriaalilta toivottiin hartauksien helppoa toteutettavuutta ja laulujen sanoja materiaalissa. Kaikkiin muihin näistä pyrimme vastaamaan, mutta laulujen sanat jäivät korttien pienuudesta johtuvan tilanpuutteen vuoksi pois materiaalista, tosin lauluehdotuksia korteista kuitenkin löytyy.

6.3.2 Palautekysely (LIITE 2)

Palautekyselyn tarkoituksena oli kartoittaa hartausmateriaalin vaikutuksia Kalajoen alueen partiolippukuntien hartauselämään. Kyselyn myötä saimme palautetta hartausmateriaalitamme. Kolmesta lippukunnista valitettavasti vain kaksi vastasi palautekyselyyn: Liungilan Eränkävijät ja Vääräjoen Vartijat. Emme saaneet yhtään vastausta Himangan Nuotioveljiltä. Tähän saattoi olla syynä se, ettei lippukunnan yhteyshenkilö välttämättä jakanut kyselyä eteenpäin lippukunnan johtajistolle muistutusviestistä huolimatta. Saimme kiittausviestin Liungilan Eränkävijöiltä ja Vääräjoen Vartijoilta pian kyselyn lähettämisen jälkeen, mutta Himangan Nuotioveljet eivät vastanneet sähköposteihin.

Vääräjoen Vartijat eivät kerenneet testaamaan hartausmateriaalia ennen palautekyselyyn vastaamista, mutta kokivat materiaalin hyödylliseksi tueksi lippukunnan hartauselämälle ja aikovat ottaa sen käyttöön. Viittaus Olarin Eräkotkien OEK-laulukirjaan oli outo Vääräjoen Vartijoille, mutta ohjeistuskortissa on avattu laulujen löytyminen vuoden 2016 OEK-laulukirjasta, ellei toisin mainita. Samoajilla, vaeltajilla tai aikuisilla ei ollut yhtään kokoontumista testaamisen aikana. Lippukuntaan kuuluu vain kaksi vaeltajaa, joka vaikuttaa kokousten harvinaisuuteen.

Liungilan Eränkävijät kokivat hartausmateriaalin helpottaneen hartauden pitämistä. Perhepartiossa ei ole ollut tapana pitää hartauksia, sillä kaikki lapset ja vanhemmat eivät halua olla mukana vakaumuksellisessa toiminnassa. Sudententujen johtajat, akelat, eivät olleet pitäneet hartauksia materiaalin saamisen jälkeen, mutta kokivat sen monipuolistavan ryhmän hartauselämää ja aikoivat hyödyntää materiaalia tulevaisuudessa. Seikkailijajoukkueiden johtajat, sammot, olivat kerenneet testaamaan materiaalia ja kokivat materiaalin monipuolistavan joukkueiden hartauselämää. Aikuisten kokoontumisten rakenteeseen ei ollut perinteisesti kuulunut hartaus, mutta Liungilan Eränkävijät aikoivat mahdollisesti hyödyntää hartausmateriaalia tulevaisuudessa. Yksi vastaajista kertoi, ettei ole pitänyt hartauksia omissa koloilloissaan, mutta koki valmiin materiaalin helpottavan hartauden pitämistä ja näin tukevan lippukunnan hartauselämää. Hartauskortit aiottiin ottaa käyttöön erityisesti seikkailijoiden retkillä illalla rauhoittumiseen.

6.4 Hartausmateriaalin tarinoiden valinta ja lähteet

Hartausmateriaalin tarinoiden valintaan vaikutti hyvin pitkälti se, kuinka pitkä teksti korttiin mahtuu. A6-kokoinen kortti on melko pieni, joten kortin koko rajoitti jokseenkin paljon. Saimme kuitenkin kerättyä kokoon tarvittavan määrän tarinoita. Osa on jo olemassa olevia, osan kirjoitimme itse ja osan saimme niin sanotusti tilaustyönä. Tarinoita tuli lopulta viisi jokaista ikäluokkaa kohden, kahdesta kolmeen tunnustuksellista ja tunnustuksetonta per ikäluokka. Kuitenkin niin, että kun kokonaismäärä hartaustarinoille on 30, niin 15 on tunnustuksellisia ja 15 tunnustuksettomia.

Hartausmateriaaliin on kerätty tarinoita seuraavista lähteistä: Kotien rukouskirja (Lastenkeskus 1991), Kerron sinulle tarinan (Heli Pruuki 2002), Kerron sinulle tarinan 2 (Heli Pruuki 2005), Iso nuotiotarinakirja (Margaret Silf 2004) sekä luterilainen.com. Lisäksi hartaustarinoita kirjoittivat opinnäytetyötämme varten, meidän itsemme lisäksi, Mervi Miiluniemi ja Joonas Nurmi.

6.5 Hartausmateriaalin teemojen valinta

Hartausmateriaaliimme valikoituneita teemoja ovat globaali maailma, hengellisyys, ihmissuhteet, itsetunto ja itsetuntemus, kiusaaminen, koti ja perhe, luonto, yhteiskunta sekä suru, pettymys ja pelko. Teemat ovat sellaisia, jotka ajattelimme aika helposti lähestyttävänä ja/tai saimaistuttavina. Yksittäisten tarinoiden teemat on merkitty symbolein kortin kehykseen, josta on sitten helppo katsoa etukäteen, sopiiko tarina kyseessä olevaan hetkeen.

Teemojen valitseminen lähti aluksi pitkälti omasta kokemuksesta ja tarpeesta, mitä me haluamme käsitellä ja mitä koemme tärkeäksi. Työn edetessä teemat ovat kuitenkin saaneet vahvempaakin pohjaa kuin vain omat ajatuksemme ja olettamuksemme, mm. kun olemme kyselleet mielipiteitä ja palautetta.

6.6 Hartausmateriaalin visuaalinen ilme

Suunnittelimme hartauskorttien visuaalisen ilmeen yhdessä. Päädyimme korttien reunassa kiertävään ikäkauden väriseen (sudenpennut – auringonkeltainen, seikkailijat – hiilloksenoranssi, tarpojat – kanervanvioletti, samoajat – metsänvihreä, vaeltajat – karhunruskea, aikuiset – sininen) reunaan tuomaan kortteihin selvyyttä. Värikoodien avulla käyttäjä näkee nopeasti, mille ikäkaudelle kyseinen hartaus on suunnattu. Kehyksen oikeassa reunassa sijaitsevat symbolit (ihmissuhteet, kiusaaminen, itsetunto ja -tuntemus, suru, pettymys ja pelko, koti ja perhe, yhteiskunta, globaali maailma, luonto sekä hengellisyys) kertovat korttien käyttäjälle, mitä teemoja hartaus käsittelee. Symbolit ovat mahdollisimman yksinkertaisia ja tunnistettavia, jotta niiden merkitykset olisivat helposti muistettavissa.

Venla teki hartauskorttien taustakuvan. Korttien taustalla olevassa kuvassa on kuvattuna rauhallinen metsä iltahämärässä, jolloin partiolaiset saattavat hyvinkin viettää iltaa nuotion loi-

mussa. Kaiken yllä kaartuvan tähtitaivaan näkevät kaikki maailman partiolaiset. Kansikuvassa taustalla on sama metsämaisema, mutta etualalla palaa nuotio, jonka kipinät nousevat kohti taivasta. Saara hoiti korttien visuaalisen toteutuksen Publisherilla sekä tulosti, laminoi ja viimeisteli kortit. Laminoidut kortit liittyvät toisiinsa yhdestä kulmasta karabiinihaalla.

7 POHDINTA

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tehdä helposti käytettävä ja matalan kynnyksen hartausmateriaali partioon. Materiaalista tuli helppokäyttöinen ja helposti mukana kannettava. Hartausmateriaali antaa mahdollisuuden hartauden pitämiseen, vaikka ilman ennakkovalmisteluja, mutta antaa myös eväitä hartauden suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Kehittämistehtäviä meillä oli kaksi: Hartausmateriaalin kokoaminen partioon ja Kalajoen lippukuntien hartauselämän kehittäminen. Ennakkokyselyn vastausten perusteella saimme tietää odotuksia hartausmateriaalille ja kyselyn avulla pystyimme viilaamaan materiaalin vastaamaan kohderyhmämme tarpeita. Hartauskorttipakan tekeminen nousi tarpeesta, johon palautekyselyn perusteella onnistuimme vastaamaan. Onnistuimme mielestämme hyvin kehittämistehtävien täyttämässä. Yhteydenpito lippukuntiin tapahtui sähköpostin välityksellä välimatkoista johtuen. Jos olisimme asuneet lähempänä, olisimme kutsuneet lippukuntien johtajia koolle ainakin kerran tai kaksi.

Koimme toiminnallisen opinnäytetyön meille tutkimuksellista opinnäytetyötä luontevammaksi valinnaksi, sillä olemme ennemminkin käytännön ihmisiä. Halusimme kuitenkin ottaa opinnäytetyöhömmä mukaan tutkimuksellisen aspektin, jotta pystyimme mittaamaan onnistumistamme kehittämistehtävissä.

Keskeinen osa opinnäytetyöprosessiamme oli hartauskorttien toteuttaminen. Tarinoiden ja hartaustekstien kerääminen, laulujen, kysymysten ja aktiviteettivinkkien miettiminen, korttien kuvittaminen, korttien visuaalinen ilme ja asettelu sekä tulostaminen, leikkaaminen ja lami-noiminen veivät yllättävän paljon aikaa.

Pidimme yhteyttä Whatsappissa ja soittamalla, sillä toinen teki opinnäytetyötä Kemijärveltä käsin ja toinen ensin Ylivieskasta ja sen jälkeen Turusta käsin. Aktiivinen yhteydenpito oli

edellytys yhteistyön toimivuudelle, sillä pystyimme reagoimaan reaaliajassa toistemme kysymyksiin ja mielipiteisiin. Opinnäytetyöprosessi sujui hyvin, jonkin lopussa tuli hieman kiire. Jos nyt olisimme aloittamassa opinnäytetyön tekemistä, kirjoittaisimme teoriaosuuden pitämällä aikavälillä, emmekä jättäisi niin paljon tekemistä viimeiselle kahdelle viikolle. Venla kirjoitti opinnäytetyötä työn ohella lähinnä öisin ja Saara kirjoitti harjoittelun lomassa myös pitkälti yöhön.

Emme olisi voineet valita meille sopivampaa opinnäytetyöaihetta. Opinnäytetyötä tehdessä pääsimme käyttämään omaa osaamistamme ja partiokokemustamme. Lisäksi tietoisuutemme muun muassa partion arvoista, päämäärästä sekä partiolupauksesta kasvoi entisestään. Saimme opinnäytetyötämme tehdessä myös lisää valmiuksia toimia nykyisissä ja tulevaisissa partiopeteissämme. Nyt ainakin, jos jossain täytyy pitää hartaus, olemme ”Aina valmiina!”

LÄHTEET

Kirkon kasvatus- ja nuorisotyö (KKN) & Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP). 2007. Sepon Pakki – Seurakunnan partiotyön käsikirja. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/FA1F07AEC71B7C00C2257E2E0012D37C/\\$FILE/Seponpakki.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/FA1F07AEC71B7C00C2257E2E0012D37C/$FILE/Seponpakki.pdf). Viitattu: 11.4.2018.

Kivivasara, R. & Nieminen, S. 2014. Elämän totuuden jäljillä: hartausmateriaali sudenpentuikäisille. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Saatavissa: <http://www.theseus.fi/handle/10024/84889>. Viitattu: 11.4.2018.

Lounais-Suomen Partiopiiri. 2018. Perhepartio. Saatavissa: <http://www.lounaissuomenpartiopiiri.fi/liity-partioon/perhepartio>. Viitattu: 11.4.2018.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2017. 7–9-vuotiaan älyllinen kehitys. Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/7-9-v/7-9-vuotiaan-alyllinen-kehitys/>. Viitattu: 12.5.2019.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (2). 2017. 15–18-vuotiaan ajattelun ja moraalin kehitys. Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/15-18-v/15-18-vuotiaan-ajattelun-ja-moraalin-kehitys/>. Viitattu: 12.5.2019.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2019. 9–12-vuotiaan älyllinen kehitys. Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/9-12-v/9-12-vuotiaan-alyllinen-kehitys/>. Viitattu: 12.5.2019.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2018. 12–15-vuotiaan ajattelun ja moraalin kehitys. Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/12-15-vuotiaan-ajattelun-ja-moraalin-kehitys/>. Viitattu: 12.5.2018.

Miettinen, J. & Widgren, A. 2002. Tuohus 3 –hartausmateriaali vartiolaisille. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Saatavissa: <http://docplayer.fi/9856015-Partiotuohus-3-hartausmateriaalia-vartiolaisille.html>. Viitattu: 11.4.2018.

Nuori Kirkko ry. 2018. Katsomuskasvatuksen ohjeistus opetushallitukselta vihdoin julki. Saatavissa: <https://nuorikirkko.fi/katsomuskasvatuksen-ohjeistus-opetushallitukselta-vihdoin-julki/>. Viitattu 4.12.2018.

Suomen Evankelis-luterilainen kirkko. 2018. Aamenesta öylättiin. Saatavissa: <https://evl.fi/sanasto/-/glossary/word/Rukoushetki>. Viitattu: 11.4.2018.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. 2015. Partiokasvatus. Teoksessa A. Niilo-Rämä (toim.) Partionjohtajan käsikirja. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry: Oy Partio Scout Ab, 95-149.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. 2019. Lupaus ja ihanteet. Saatavissa: <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/lupaus/>. Viitattu: 11.4.2018

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (2). 2018. Partiosanasto. Saatavissa: <https://www.partio.fi/tutustu-partioon/partiosanasto>. Viitattu: 11.4.2018

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (3). 2018. Partiopiirit. Saatavissa: <https://www.partio.fi/suomen-partiolaiset/tietoa-meista/partiopiirit/>. Viitattu: 4.12.2018

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (4). 2019. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n Peruskirja. Saatavissa: <https://www.partio.fi/wp-content/uploads/2018/11/Suomen-Partiolaisten-peruskirja.pdf>. Viitattu: 24.4.2019.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (5). 2019. Taustayhteisö ja muut sidosryhmät. Saatavissa: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/sidosryhmat-ja-vaikuttaminen/taustayhteiso-ja-muut-sidosryhmat/>. Viitattu 25.4.2019.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (6). 2019. Seurakuntayhteistyö. Saatavissa: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/sidosryhmat-ja-vaikuttaminen/taustayhteiso-ja-muut-sidosryhmat/seurakuntayhteistyö/>. Viitattu: 25.4.2019.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (7). 2019. Partiokirkot. Saatavissa: <https://partio-ohjelma.fi/ohjelmamateriaalia/partiokirkot/>. Viitattu: 29.4.2019.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. (8). 2019. Partion katsomuskasvatus 2018-2030. Saatavissa: <https://static.partio-ohjelma.fi/content/uploads/2018/11/KATSOMUSKASVATUS-PARTIOSSA.pdf>. Viitattu 2.5.2019.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (9). 2019. Kasvatustavoitteet. Saatavissa: <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/kasvatustavoitteet/>. Viitattu: 2.5.2019.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (10). 2019. Katsomuskasvatus partiossa. Saatavissa: https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/katsomuskasvatus-partiossa/?fbclid=IwAR3IBC-oULphYku4UkS_DzTrxiO-sml08zfhzhuoufRuveoe-Vrw-Bx3fE. Viitattu 2.5.2019.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (11). 2019. Hengellisyys partiossa. Saatavissa: https://www.partio.fi/wp-content/uploads/2018/05/sp_hengellisyys_partiossa_2017.pdf. Viitattu: 6.5.2019.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (12). 2019. Partioasut ja –merkit. Saatavissa: <https://www.partio.fi/partiolaiselle/apua-ja-ohjeita/partioasu-ja-merkit/>. Viitattu: 7.5.2019.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (13). 2019. Päämäärä ja arvopohja. Saatavissa: <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/paamaara-ja-arvopohja/>. Viitattu: 8.5.2019.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (14). 2019. Partiomenetelmä. Saatavissa: <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/partiomenetelma/>. Viitattu: 8.5.2019.

The World Organization of the Scout Movement (WOSM). 2017. Survey on Spiritual Development in Scouting Analysis Report to the Duty of God Task Force. Saatavissa: <https://www.scout.org/es/node/358591?language=fr>. Viitattu: 2.5.2019.

Tirri, K. 2003. Spiritualiteettiin kasvattaminen. Saatavissa: <https://www.edu.helsinki.fi/malu/tutkimus/adsymposium/artikkelit/UE%20Tirri.pdf>fbclid=IwAR00YKUwv3Ez-Vogusz432WMjkRYs7uxh5U4c0JvKVg5G5GNtAD781_7z6zM. Viitattu: 12.5.2019.

Väestöliitto. 2019. Nuori aikuinen. Saatavissa: https://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tieto_a_vanhemmille/kasvurauhaa/nuori-aikuinen/. Viitattu: 12.5.2019.

Väestöliitto (2). 2019. Aikuinen. Saatavissa: https://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tieto_a_vanhemmille/kasvurauhaa/aikuinen/. Viitattu: 12.5.2019.

Ennakkokysely hartausmateriaalia varten

Tervetuloa vastaamaan kyselyymme! Aluksi kysymykset koskevat koko lippukuntaa ja tämän jälkeen tulee ikäryhmiä koskevat kysymykset. Jos lippukunnassanne ei ole ko. ikäryhmää, siirrykää suoraan seuraavaan.

Lippukunta?

Onko koko lippukuntanne leireillä ja tapahtumissa hartauksia? Jos on, niin kuinka usein? Ja kuka hartaudet suunnittelee?

Millainen hartausmateriaali tukisi juuri teidän lippukuntanne hartauselämää?

Perhepartio/Vaeltajat/Aikuiset

Kuinka usein hartauksia pidetään toiminnassa? (1 ei koskaan – 5 joka kerta)

Onko hartauksia ikäkauden omilla leireillä/tapahtumissa?

Jos hartauksia on harvoin tai ei ollenkaan, niin mistä tämä johtuu?

Millainen hartausmateriaali tukisi juuri teidän ikäryhmänne hartauselämää?

Sudenpennut/Seikkailijat/Tarpojat/Samoajat

Kuinka usein hartauksia pidetään viikkotoiminnassa? (1 ei koskaan – 5 joka kerta)

Onko hartauksia ikäkauden omilla leireillä/tapahtumissa?

Jos hartauksia on harvoin tai ei ollenkaan, niin mistä tämä johtuu?

Millainen hartausmateriaali tukisi juuri teidän ikäryhmänne hartauselämää?

Palautekysely hartausmateriaalia varten

Tervetuloa vastaamaan kyselyymme! Aluksi kysymykset koskevat koko lippukuntaa ja tämän jälkeen tulee ikäryhmiä koskevat kysymykset. Jos lippukunnassanne ei ole ko. ikäryhmää, siirtykää suoraan seuraavaan.

Lippukunta?

Onko koko lippukuntanne leireillä ja tapahtumissa ollut hartauksia materiaalin saamisen jälkeen?

Onko hartausmateriaali tukenut lippukuntanne hartauselämää? Jos on, miten se on tukenut? Jos ei ole, miksi ei ole?

Perhepartio/Vaeltajat/Aikuiset

Kuinka usein hartauksia on pidetty toiminnassa materiaalin saamisen jälkeen? (1 ei koskaan – 5 joka kerta)

Jos hartauksia ei ole pidetty materiaalin saamisen jälkeen, mitä syitä siihen on ollut?

Tuletteko pitämään hartauksia materiaalin avulla ikäkauden omissa tapahtumissa tai leireillä ja retkillä?

Jos ette aio pitää hartauksia materiaalin avulla jatkossa, mistä se johtuu?

Miten hartausmateriaali tukee ryhmänne hartauselämää?

Sudenpennut/Seikkailijat/Tarpojat/Samoajat

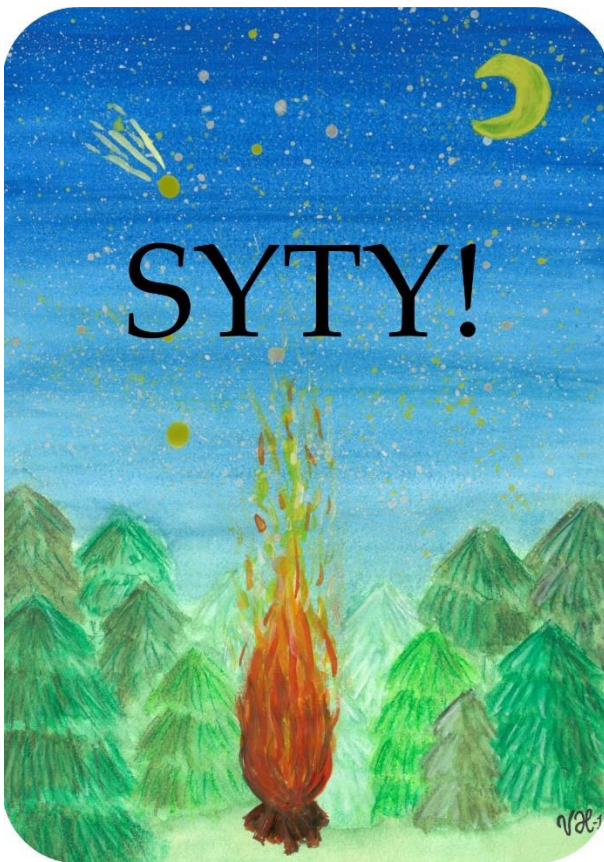
Kuinka usein hartauksia on pidetty viikkotoiminnassa materiaalin saamisen jälkeen? (1 ei koskaan – 5 joka kerta)

Jos hartauksia ei ole pidetty materiaalin saamisen jälkeen, mitä syitä siihen on ollut?

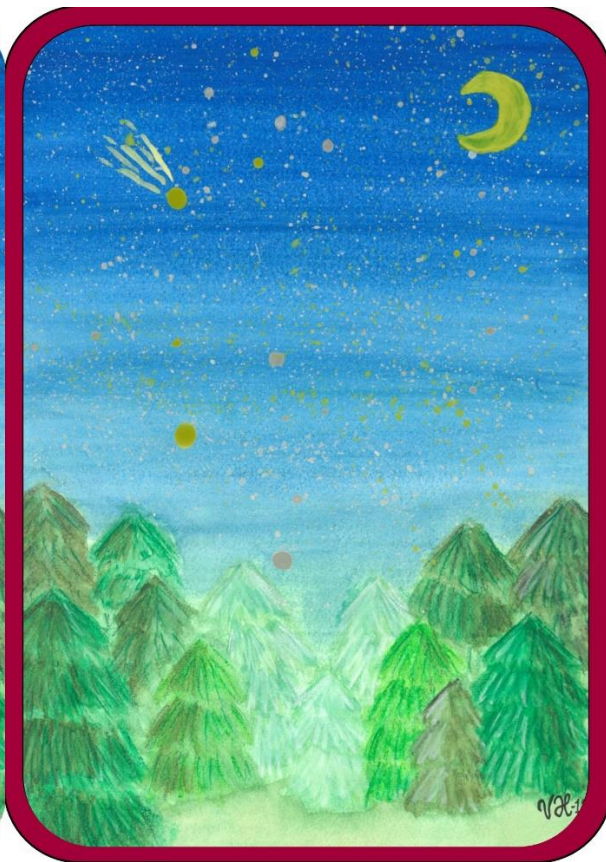
Tuletteko pitämään hartauksia materiaalin avulla ikäkauden omissa tapahtumissa tai leireillä ja retkillä?

Jos ette aio pitää hartauksia materiaalin avulla jatkossa, mistä se johtuu?

Miten hartausmateriaali tukee ryhmänne hartauselämää?

SYTY!

HÄH?

Pitelet käsissäsäsi partiolaisten tarpeisiin tehtyjä hartausmateriaalikoritteja. Jokaisesta kortista löydät hartautteen tarinan ja kortin kääntöpuolelta tarinaan liittyvän laulun tai kaksi sekä tavan, jolla hartautta voi halutessaan soveltaa. Laulut ovat vuoden 2016 OEK:sta, jos toisin ei mainita. Jokaisen kortin reunasta näkee, mille ikäkaudelle se on suunnattu sekä tarinaan liittyvät teemat symbolein merkittynä. Toivomme, että nämä kortit tuovat sinulle uutta intoa hartauden pitämiseen.

Tämän korttipakan toteutus on osa yhteisöpedagogi AMK -opintojemme opinnäytetyötä Syty! -Hartauselämän kehittämisen Kalajoen partioliippukunnissa. Korttien taustalla olevat kuvat on taiteillut Venla Honkala ja korttien visuaalinen toteutus on Saara Miiluniemen käsialaa.

Hauskoja hartaushetkiä!
-Saara & Venla

KÄYTTÖÄ HELPOTTAMAAN

Teemojen symbolit:

- Ihmissuhteet
- Kiusaaminen
- Itsetunto ja -tuntemus
- Suru, pettymys ja pelko
- Koti ja perhe
- Yhteiskunta
- Globaali maailma
- Luonto
- Hengellisyys

Ikäkaudet partiossa:

- Sudenpennut 7-9 v, auringonkeltainen
- Seikkailijat 10-12 v, hiiloksenoranssi
- Tarpajat 12-15 v, kanervanvioletti
- Samoajat 15-17 v, metsänvihreä
- Vaeltajat 18-22 v, karhunruskea
- Aikuiset yli 22 v, sininen

PIENI TÄHTI

Joka yö pieni tähti näki kuun. Kuun, jota se kadehti. Kuu oli suurempi ja näkyvämpi ja peittosi pienen tähden menen tullen. Kaiteellinen pieni tähti himmeni päivä päivältä enemmän ja enemmän. Muut tähdet yrittivät saada sen ymmärtämään, ettei kateudelle ollut syytä, mutta pieni tähti ei suostunut ymmärtämään muita.

Muut tähdet eivät kuitenkaan antaneet periksi. Pieni tähti oli aina ollut niiden ystävä, eikä se ennen ollut kuuta kadehtinut. Niinpä kuulle lähetettiin viesti. Tähdet kertoivat sitä eteenpäin, kunnes se tavoitti kuun. Kuu tiesi heti, mistä tähdestä puhuttiin. Kuu oli tarkastellut sitä. Se oli ihmetelty tähden himmenemistä. Tähti oli pienin ja ennen myös kirkkain. Ja pitkään harkittuaan kuu tiesi, mitä tähden tulisi kuulla. Se lähetti valoaan pienelle tähdelle ja sen mukana viestin: *Olet pieni, mutta kaunis.*

Valo ajalehti pitkän matkaa pienen tähden luo, joka katsoi sitä ihmeissään. Valo kosketti sitä ja se kuuli äänen sanovan sille muuttaman sanan, mutta nämä sanat riittivät. Tähti alkoi kirkastua. Se ei kuitenkaan halunnut pitää kuun antamaa valoa, sillä se kirkastui jo muutenkin, kun ymmärsi, mitä sen vuoksi oli tehty. Se jatkoi kuun antaman valon ystävilleen kiitokseksi.

Mervi Miiluniemi 2018

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Elän unelmaa s. 4
- Tuiki, tuiki tähtönen, Suuri toivelaulukirja 16 s. 46

Kysymyksiä:

- Mitä tähtikuvioita tunnistatte taivaalta?
- Minkä nimisiä tähtiä tiedätte olevan?
- Miksi on tärkeää olla avuksi toisille?

Aktiviteettivinkki:

- Opetelkaa akelan johdolla tähtikuvioita ja etsikää niitä yhdessä taivaalta.

KAPTEENI

Eräänä iltana myrskysi kovasti. Tuuli yltyi yltymistään ja satoi kaatamalla. Sinä iltana sattui pieni laiva matkustamaan avomereillä. Laiva keinui raskaasti aallokossa. Tavarat sinkoivat pöydiltä, ihmiset kaatuivat ja jatkuvasti myrsky tuntui vain yltyvän, aallot kasvavan, kun myrsky vain jatkui ja paheni, ihmisiä alkoi pelottaa. He pelkäsivät, että laiva ei kestäisi myrskyä, vaan uppoaisi heidät kaikki mukanaan.

Ihmiset ryhtyivät puhumaan siitä, että heitä pelotti, jotkut itkivät. Aikuiset rauhoittelivat lapsia, mutta hekin pelkäsivät. Vain yksi pieni poika istui seinään nojaten ja luki kirjaa kaikessa rauhassa. Hän ei näyttänyt yhtään pelokkaalta.

Aikuiset ihmettelivät tuota pientä poikaa. Poika kyllä näytti tarpeeksi suurelta tajutakseen vaaran. Miten ihmeessä hän pystyi olemaan noin rauhallinen, vaikka selvästi he olivat vaarassa koko joukko? Lopulta yksi aikuisista ei enää voinut hillitä uteliaisuuttaan, vaan kysyi pojalta:

- Miten ihmeessä olet noin rauhallinen? Eikö myrsky pelota sinua?
- Ei minua pelota, vastasi poika, minun isäni on tämän laivan kapteeni.

Vanhan tarinan pohjalta muotoillut H.P.

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Merimieslaulu s. 72
- Mikki-Hiiri merihädässä s. 20

Kysymyksiä:

- Miksi tarinan poika pysyi rauhallisena ja luotti kapteeniin?
- Olisitteko itse osanneet pysyä rauhallisena, niin kuin tarinan poika?

Aktiviteettivinkki:

- Tehdään yhdessä sadetta: akela on "ukkosken tekijä". Hän alkaa tuottaa hiljaista sateen ropinaa esimerkiksi hieromalla käsiään yhteen. Muut matkivat ukkosken tekijää. Vähän ajan kulluttua sade voimistuu ja käsiä taputetaan yhteen. Näin ukkosnen voimistuu, kunnes salamoi ja jyrisee kovaa. Kun ukkoskuuro on menossa ohi, äännet vaimenevat hiljaisemmiksi, kunnes aurinko paistaa taas. Voitte keksiä erilaisia tapoja tuottaa sateen, ukkosken ja myrskyn ääniä.

IIRON ENKELI

Viisivuotias Iiro oli innoissaan käärmeistä. Hän oli nähnyt käärmeitä eläintarhassa ja halusi nyt usein katsella niistä kuvia eläin-kirjoista. Kuitenkin kun hän sai flunssan ja kovan kuumeen, hän alkoi nähdä käärmeistä painajaisia. Monta kertaa kuumeisen yön aikana Iiro kutsui isäänsä ja itki:

- Aja pois nuo käärmeet.

Yhtä monta kertaa isä nousi ajamaan pois kuviteltuja käärmeitä Iiron sängystä ja rauhoittamaan poikaa. Sitten hän keksi.

Hän oli aiemmin veistänyt Iirolle puisen enkelin ja laittanut sen Iiron sängyn päytyyn. Isä kertoi Iirolle, että enkeli suojelee häntä koko ajan, ja jos käärmeitä vielä tulisi uniin, Iiro voisi pyytää enkeliä apuun. Isä meni takaisin nukkumaan. Eipä aikaakaan, kun Iiron huoneesta kuului:

- Enkeli, tuolla on vielä yksi.

Hetken kuluttua Iiro nukahti.

H.P.

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Ilta pimenee s. 4
- Jumalan kämmenellä, virsi 499
- Eino enkeli, Laulutuli

Kysymyksiä:

- Kuinka monella teistä on huoneessaan suojelusenkelitaulu?
- Millaisissa tilanteissa joku on auttanut teitä?

Aktiviteettivinkki:

- Piirtäkää, maalatkaa tai askarrelkaa yhdessä akelan johdolla laumanne oma suojelusenkeli ja ripustakaa se kolon seinälle.

LIEKIN VOIMA

Olipa kerran kappale hyvin vahvaa rautaa. Kirves, saha, vasara ja tuli yrittivät vuoronperään murtaa sen.

"Minä nujerran raudan", kirves sanoi. Sen iskut osuivat raudaan raskaina, mutta jokainen lyönti tylsytti sen terää, kunnes sen oli luovutettava.

"Annahan kun minä", sanoi saha ja jyysti raudan pintaa, kunnes kaikki sen hampaat olivat kuluneet tai katkenneet. Sahan oli pakko antaa periksi.

"Arvasi, ettette te onnistu!" sanoi vasara. "Minäpä näytän." Mutta jo ensimmäisellä iskulla vasara menetti päänsä ja joutui jättämään kilvan sikseen.

"Kokeilenko minä?" kysyi pieni pehmeä liekki.

"Turha vaiva", muut vastasivat. "Mitä sinä muka voisit tehdä?"

Liekki kietoutui raudan ympärille, halasi sitä tulisesti eikä helittänyt, ennen kuin rauta sulii sen vastustamattomassa syleilyssä.

Aisopos

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Iltanuotiolla s. 5
- Syty ja pala, partiomessu
- Minun ystäväni, Suuri toivelaulukirja 22 s. 242

Kysymyksiä:

- Miksi työkalut epäilivät liekin kykyjä?
- Miltä teistä tuntuisi olla tarinan vahva rauta? Kenen olisitte antaneet tarinassa voittoa? Miksi?

Aktiviteettivinkki:

- Leikitään tyhjä tuoli -leikkiä niin, että piirissä on tyhjä paikka. Tyhjän paikan vasemmalla puolella oleva sanoo jonkun nimen ja kertoo, missä kyseinen henkilö on taitava, esim. "Tahdon Matin viereeni, koska hän on hyvä sytyttämään nuotion." Akela ohjeistaa, että kerrottavien asioiden tulee olla positiivisia ja pitää huolta siitä, että jokainen mainitaan ainakin kerran.

Huomioitavaa:

- Sopii erityisen hyvin pidettäväksi retkellä tai leirillä ilta nuotiolla.

KÄDET RISTISSÄ

Oletko koskaan retkellä ollessasi käpertynyt omaan makuupussiin teltassa yhdessä toisten sudenpentujen kanssa? Kuunnellut kamiinassa paukkuvia kipinöitä ja kipinäykköinä istuessa katsanut kipinöiden tanssia kamiinan tulipesässä. Katsellut tähtitavasta kipinöiden polttaman teltankaton läpi. Olet ehkä kuunnellut luonnon ääniä, ketun hiipivän koloonsa tai linnun laulavan. Äänet pimeässä yössä saattoivat ehkä hieman pelottaa sinua. Akela kertoo iltasasan ja rauhoitit nukkumaan kylki kaverisi kyljessä lämpimässä makuupussissa kamiinan lämmittäessä varpaidasi.

Rukous on kuin nuotiosta kohti taivasta leijaileva kipinä. Kun ristit kätesi, voit kertoa Jumalalle asioita, joita toivoisit tapahtuvan, asioita, joista haluat kiittää tai ihan vain jutella, mitä mieleen tulee. Rukoukseen ei aina tarvita edes sanoja, se kyllä nousee ylöspäin savun lailla. Jos ajatukset pyöivät päässä karusellin lailla illassa nukkumaan mennessä, voit ristillä kätesi iltaruokoukseen. Jumala on luonut sinut ja tuntee sinut läpikotaisin. Älä pelkää, vaan uskalla jutella hänelle

Venla Honkala 2019

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Partiolaisen iltavirsi s. 9
- Rukous on silta, virsi 931

Kysymyksiä:

- Mitä rukous teidän mielestä on? Ja mitä siihen vaaditaan?
- Oletteko joskus rukoilleet?
- Rukoiletteko yksin, perheen kanssa vai jollain muulla tavalla?
- Voiko rukoilla silloinkin kun on paha olla?

Aktiviteettivinkki:

- Sudenpennut saavat kertoa asioita, joiden puolesta haluaisivat rukoilla. Lopuksi rukoillaan niiden asioiden puolesta sisäpiirissä akelan johdolla. Rukouksen ei tarvitse olla pitkä tai erityisen hienosti muotoiltu. Lyhyt rukous, joka tiivistää rukousaiheet, on hyvä.

TÄYDELLINEN PIENI KIVI

Pieni kivi oli kauan sitten lohjennut kalliosta ja nyt se makasi maassa. Joka päivä sen päälle astuttiin, eikä kukaan huomannut sitä. Joskus sen vierestä poimittiin kivi ja se toivoi, että jonain päivänä sekin poimittaisiin. Muut kivet sanoivat, että se oli ruma, koska sitä ei poimittu. Pieni kivi alkoi uskoa muita, eihän se edes voinut tietää, miltä näytti. Se tyytyi kohtaloonsa. Tuli kova rankkasade ja vesi kuljetti pienen kiven pois paikalta, jossa se oli pitkään ollut. Kivi ei välittänyt, vaan antoi virran viedä. Pian se kuitenkin tunsu nousevansa ylös. Se kuuli sanat "pieni" ja "täydellinen". Pieni kivi ei ymmärtänyt, miten se oli täydellinen.

Lämmin käsi puristi kiveä. Pian se tunsu viileän pensselin koskevan sen pintaa. "Siitä tulee täydellinen leppäkerttu", ääni sanoi. Pieni kivi oli ihmeissään, miten siitä voisi tulla leppäkerttu? Sehän oli rosainen pieni kivi. Kiveä maalattiin pitkään ja lopulta se laskettiin maahan. Se alkoi tuntea olonsa omituiseksi ja se avasi silmänsä. Sitä se ei ollut aikaisemmin pystynyt tekemään. Kivi katsoi maailmaa, joka oli sille aivan uusi paikka. Kiven eteen laskeutui leppäkerttu. "Aiotko olla siinä koko päivän vai tuletko kanssani koivuun?" leppäkerttu kysyi. Pieni kivi oli ihmeissään, mutta ymmärsi, että jokin oli muuttanut sen leppäkertuksi. Sen mieleen hiipivät sanat "täydellinen leppäkerttu". Onnellisena se lensi uuden ystävänsä kanssa koivuun.

Mervi Miiluniemi 2018

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Ihme ja kumma s. 16
- Yksi ruusu on kasvanut laaksossa s. 98

Kysymyksiä:

- Miksi luulette muiden kivien kiusanneen pientä kiveä?
- Onko teitä koskaan kiusattu? (Tämän kysymyksen kohdalla sampo voi pyytää kaikkia laittamaan silmät kiinni ja viittamaan, jos vastaus on kyllä. Tällöin voi olla helpompi vastata.)

Aktiviteettivinkki:

- Jokainen etsii maasta kiven ja kertoo muille, miksi juuri kyseinen kivi on kaunis

NUORALLAKÄVELIJÄ

Eräs mies ansaitsi elantonsa esiintymällä ihmisille. Hän käveli nuoraa pitkin valtavan, kuohuvan kosken yli. Koski oli vuolas ja kivikkoinen ja oli ilmeistä, että kukaan ei selviäisi hengissä sinne putoamisesta. Niinpä ihmiset tulivat kaukaakin katsomaan tätä huimapäistä miestä, joka taitavasti ylitti kosken kerran toisensa jälkeen.

Eräänä päivänä mies kysyi väkijoukolta ylitettyään kosken taas kerran, olisiko ketään, joka haluaisi istua hänen harteillaan ja näin matkustaa kosken yli. Väkijoukko hiljeni, eikä vapaaehtoista ilmaantunut. Sitten pieni poika huudahti:

- Minä haluan!

Mies nosti pojan harteilleen ja lähti ylittämään koskea nuoraa pitkin. Väkijoukko seurasi miehen etenemistä henkeään pidättäen. Miehen ja pojan selviytyttyä rannalle ihmiset kerääntyivät pojan ympärille.

- Miten sinä uskalsit? he kysyivät.
- Totta kai minä uskalsin, poika vastasi, nuoralla kävelevä mieshän on minun isäni.

Vanhasta tarinasta muotoillut H.P.

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Ootko kulkenut sä sadepilven alla s. 9
- Sankarit s. 144

Kysymyksiä:

- Millaisten asioiden tekeminen vaatii rohkeutta?
- Mitä partiolaisen tunnus "Ole valmis" tarkoittaa?

Aktiviteettivinkki:

- Miettikää joukkueenne kanssa sammon johdolla, mitä rohkeaa voisitte yhdessä tehdä ja toteuttaa se.

AHNEUS

Koira ui joen poikki lihankappale suussaan. Äkkiä se huomaa veden pinnassa suussaan olevan lihankappaleen kuvajaisen, luulee sitäkin lihaksi ja iskee hanakasti hampaansa siihen. Mutta avatesaan suunsa se kadottaa siinä samassa lihankappaleensa, ja vesi vie sen mennessään.

Koira menettää sekä oikean lihankappaleen että sen kuvajaisen.

Mitä edellisestä opimme? Oppikaamme tyytymään siihen, mitä Jumala antaa. Joka väheksyy vähää, hän ei saa suurtakaan. Joka havittelee liikoja, hän ei lopulta saa mitään. Moni kadottaa varman epävarman tähden.

Martti Luther

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Kirppu ja härkä s. 17
- Lahjalaulu, Nuoren seurakunnan veisukirja 2015 nro 22

Kysymyksiä:

- Mitä kaikkea hyvää teidän elämässänne on?
- Miksi ihminen usein haluaa aina vain lisää ja lisää, vaikka olisi jo kaikki tarvittava?
- Miten voisimme auttaa niitä, joilla asiat eivät ole yhtä hyvin kuin meillä?

Aktiviteettivinkki:

- Sampo ottaa etukäteen mukaansa esim. yhden tikkarin. Hartauden päätteeksi hän kysyy kuka haluaa tikkarin, jolloin varmasti suurin osa sen haluaa. Tämän jälkeen sampo ohjeistaa joukkuetta miettimään yhdessä, kuka tikkarin saa. Kun päätös on tehty sampo antaa tikkarin valitulle.

TURVALLINEN METSÄ

"Tuu kattoo mitä mä löysin!", kuului Niilon huuto puiden takaa. Linda juoksi paikalle, ja näki että Niilolla oli muovikassillinen tyhjiä lasipulloja. "Joku on jättänyt nä tänne, mieli mitä kaikkea voidaan tehdä!", Niilo jatkoi. Linda nappasi heti yhden pullon, ja heitti sen kohti läheistä kiveä. Pullo ei osunut, vaan tippui ehjänä sammaleelle, joten Linda viskasi nopeasti perään toisen. Täysosuma. Lasi räjähti tuhansiksi pieniksi timanteiksi, jotka täyttivät metsäpolun. Niilo oli juuri kokeilemassa omaa heittotaitoaan, kun lapset huomasivat jonkun liikkuvan puiden lomassa. Iloisen näköinen lenkkeilijä talutti koiraansa metsän halki, lähestyen nopeasti maahan jäänyttä lasista ja terävää ansaa. Niilo vilkaisi Lindaa säikähtäneenä. He pilottivat nopeasti pullokassin kiven taakse, ja palasivat sitten polulle. Lenkkeilijä oli nyt huomannut lasinsirut, ja piteli koiraansa kiinni ettei tämä juoksisi niiden päälle. "Uskomatonta", hän puhisi itseksensä. "Olettekos lapset tällaista ennen nähneet? Joku taitaa tosiaan inhota eläimiä kun kiusaa niitä tällä tavalla", hän kysyi osoittaen maahan. Lindan ja Niilonkin katseet painuivat alas. "Onneks sun koiralle ei sattunut mitään", Linda sanoi hiljaa. Kun lenkkeilijä oli mennyt ohi, alkoivat lapset hiljaisina kerätä sirpaleita talteen. "Mä ajattelin vaan kokoajan mun koiraa, en kestäis jos sen tassuun jäis joku lasinpalaa... metsän kuuluis olla turvallinen eläimille", Linda pohti ääneen heidän kävellessään kotiin muovikassi mukanaan.

Joonas Nurmi 2019

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Viimeinen mammutti s. 29
- Oravan pesä s. 21
- Tiku ja taku s. 27

Kysymyksiä:

- Miksi luulette, että ihmiset roskaavat luontoa?
- Mitä te voisitte tehdä päivittäin, että luonnolla ja eläimillä olisi turvallisempaa?

Aktiviteettivinkki:

- Kerätkää yksi roska kolon ympäristöstä per nenä. Opetelkaa lajittelemaan ne oikeisiin kierrätysastioihin sammon johdolla.

TELTTARETKI

Sinä iltana menimme isän kanssa telttaretkelle aivan uuteen paikkaan. Kotimme takapihalla on marjapensaiden välissä nurmi-aukea, jolle teltta juuri ja juuri mahtuu. Kun teltan oven avaa, pääsee oksien muodostamalle esteradalle ennen talon ovea. Tietä käsin telttaa ei edes näy.

Makasimme pitkään hereillä ja kuuntelimme puutarhan ääniä. Yritimme tunnistaa kaikki öisin laulavat linnut, mutta emme olleet kovinkaan varmoja tunnistimme oikein. Pimeydessä kurnuttavan sammakon ja viuluuan soittelevan heinäsiirran kuulimme myös. Puut kahisivat tuulessa, ja kerran jokin pieni eläin tassutteli teltan ohi.

Aika kului enkä millään saanut unta. Silloin isä sai idean. Nouisimme makuupusseista, vedimme lämpimämmät vaatteet päällemme ja kömmimme ulos. Olimme kahdestaan valtavan tähtitaivaan alla. Isä opetti minulle tähtikuvioita kunnes aloin olla niin väsynyt että kaikki tähdet näyttivät samalta.

Palasimme teltaan, mutta halusin kuulla vielä lisää tähdistä. Isä kertoi iltasaduksi miten kaikissa paikoissa maapallolla voi katsella samaa yötaivasta. Nytkin varmaan moni muu lapsi ihmettelee tähtiä loistoa vanhempansa kanssa, monissa eri maissa, ja saa sitten nukahtaa rauhassa luonnon ääniin.

Joonas Nurmi 2019

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Välimeressä s. 29
- Sama taivas, sama maa s. 41
- Lapin äidin kehtolaulu s. 6

Kysymyksiä:

- Mitä tähtikuvioita tunnistatte taivaalta?
- Minkä nimisiä tähtiä tiedätte olevan?
- Onko jollain sukulaisia tai tuttuja muualla maailmalla?

Aktiviteettivinkki:

- Opetelkaa sammon johdolla tähtikuvioita ja etsikää niitä yhdessä taivaalta.

MUUKALAINEN

Oli hyinen talvipäivä. Mies oli kotimatalla pitkän työpäivän jälkeen. Hän ei juuri pitänyt työstään, mutta palkka oli hyvä. Tie edessä oli pimeä ja lumisade peitti näkyvän, ainakin melkein. Edessä oli jo liian pitkään näkyvät takavalot autosta, joka ajoi liian hiljaa ja esti miestä pääsemästä kotiin ajoissa. Rekisterikilpikin oli ulkomaalainen. Pysyisi pois Suomen teiltä, jos ei osaa ajaa niillä.

Matkaa oli vielä jäljellä, ja mies ajatteli perhettään ja lapsiaan. Hänellä oli heitä ikävä. Yhtäkkiä hän joutui jarruttamaan, sillä toinen auto ei enää liikkunut. Mies puristi rattia ja puri hammasta. Tämä tästä vielä puuttui. Silloin ovi aukesi, ja ulkomaalainen kuljettaja käveli miehen ikkunan luo. Muukalainen puhui englantia ja kuulosti huolestuneelta. Tämän auto oli hajonnut, ja hän tarvitsi apua. Oli kuulemma työmatkalla Suomessa. Ei hän mielellään tänne asti tullut, mutta palkka oli hyvä. Nyt hän kaipasi kotiaan ja perhettään, eikä olisi halunnut olla jumissa tällä lumisella tiellä.

Mies kuunteli hiljaa ja mietteliäänä. Lopulta hän viittasi viereensä olevalle tyhjälle istuimelle. Parempi että kaksi henkilöä pääsee perheidensä luo hieman myöhässä, kuin että toinen ei ollenkaan.

Joonas Nurmi 2019

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Swing low, sweet chariot s.44
- Sinä ja minä s. 146
- Kuinka voit väittää s. 123

Kysymyksiä:

- Miten olette joskus olleet avuksi toiselle?
- Oletteko joskus auttaneet täysin tuntematonta ihmistä?
- Miksi tuntemattoman auttaminen on joskus vaikeaa?
- Miksi partiolaisen pitäisi olla aina valmis auttamaan?

Aktiviteettivinkki:

- Tehkää vartionne kanssa jotain hyvää jonkun tuntemattoman eteen.

OLET ANTANUT MINULLE
YSTÄVIÄ

Herra, olet antanut minulle ystäviä jakaakseni heidän kanssaan elämäni tärkeä hetket.

Kiitos ystäivistä, jotka ovat muistaneet minua odottamatta.

Kiitos ystäivistä, jotka jakavat onnelliset hetket kadehtimatta.

Kiitos ystäivistä, jotka luottavat minuun hetkinä, jolloin olen epävarma ja hädissäni.

Kiitos ystäivistä, jotka puolustavat minua vääryyden kohdatessa.

Kiitos ystäivistä, joiden ystävyyttä en ole ansainnut, vaan saanut lahjana.

Herra, annan minun kasvaa ystävydessä ystävieni vertaiseksi: rohkaisemaan masentunutta,

kuuntelemaan ahdistunutta,

lohduttamaan murheellista,

kannustamaan pelokasta.

Herra, tänään tahdon kiittää ystäviä ystävydestä,

lujittaa entisestään ystävyys siteitä,

tuoda sinun eteesi rukouksessa ystävieni parhaan ja menestyksen

Pertti Luumi 1991

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Tää ystävyys ei raukene s. 13
- Puuttuva palanen s. 141

Kysymyksiä:

- Miksi ystävät ovat tärkeitä?
- Miten voisitte olla parempia ystäviä toisille?
- Tarvitseeko jokainen ystävää?

Aktiviteettivinkki:

- Piirtäkää ja kirjoittakaa vartion kanssa, millainen on hyvä ystävä. Tuotoksen voi sitten vaikka ripustaa kolon seinälle kaikkien nähtäväksi.

LENTÄVÄT HANHET

Häkan iskiessä hanhilaumaan yrittävät hanhet lentämällä pakoon, vaikka ne onnistuisivat paljon paremmin tässä yrityksessään, jos juoksujalkaa maata pitkin pakenisivat ahdistajaansa. Kun taas susi lähestyy hanhilaumaa, niin hanhet yrittävät kii-ruusti juoksemalla pakoon, vaikka nyt olisi tietenkin viisainta lentää. Eihän susi kykene lentämään, eikä haukka juoksemaan.

Näin tekevät ihmisetkin. Kun paha omatunto alkaa soimata ja painaa, niin ollaan levottomia ja juostaan sinne tänne ikään kuin päästäksemme pakoon. Vihdoin otetaan avuksi omat hyvät työt ja koetetaan niillä rauhoittaa omaatuntoa. Se on kuitenkin yhtä turhaa ja tarpeetonta kuin hanhien juoksu suden kanssa. Ainoa keinomme omatunnon rauhan saavuttamiseen on Jumalan sanan kuuleminen, vastaanottaminen ja uskominen.

Martti Luther

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Puhu äänellä, jonka kuulen s. 141
- Kuljeta ja johda, nuoren seurakunnan veisukirja 2015 nro 101

Kysymyksiä:

- Mikä tai mitä on omatunto?
- Miksi omatunto ja sen kuunteleminen on tärkeää?
- Mitä eroa on omatunnolla ja itsetunnolla?
- Muistatteko itse kuunnella omiatuntojanne, vaikka kaverit tekisivät mitä?

Aktiviteettivinkki:

- Tehkää vartion kanssa luottamusharjoituksia. Esim. kaatuminen toisen käsivarsille.

AASIN VARJO

Eräs mies vuokrasi aasin matkatakseen sillä ratsain. Lähdettiin liikkeelle ja aasin omistaja kulki elämänsä sivulla.

Oli tavallista helteisempi päivä ja aurinko paistoi polttavan kuumana. Matkan jatkuessa tuli aasin selässä istuvalle niin polttavan tuskainen olo, että hän pyysi aasin omistajaa nousemaan aasin selkään, jotta hän puolestaan saisi hiukan vilvoitusta kävellessään siinä aasin ja ratsastajan varjossa eläimen rinnalla. Tähän ei aasin omistaja kuitenkaan suostunut. Hän sanoi vuokranneensa vain aasin, mutta ei aasin varjoa. Siispä matkustajan piti vain istua siellä aasin selässä auringon helteessä ja maksaa tästä nautinnostaan.

Martti Luther

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Hiljainen tienoo s. 49
- Kuinka voit väittää s. 123

Kysymyksiä:

- Mitä hyviä tekoja voisi tehdä toista ihmistä varten?
- Miltä tuntuu, kun saa toiselle aikaiseksi hyvän olon?

Aktiviteettivinkki:

- Miettikää, mikä voisi olla juuri tämän päivän hyvä työ ja to teuttakaa se.

MIEHIÄ TYÖSSÄ

Keskiajalla Ranskassa saapui muuan kulkija kerran paikkaan, jossa oli suuri rakennustyö. Matkalainen päätti jututtaa kivenhakkaajia ja kysellä heidän työstään.

Matkaaja meni ensimmäisen työmiehen luokse ja kysyi: "Mitä sinä teet?" Mies, joka vaikutti hyvin nyrpeältä ja ilmeisen tyytymättömältä raskaaseen työhönsä, vastasi: "Pilkon näitä kivenjärkäleitä yksinkertaisilla työkaluilla ja pinoan palasia sillä tavalla kuin minun on käsketty. Tässä helteessä tulee hiki, ja selkää särkee. Sitä paitsi olen kyllästynyt. Kunpa minun ei tarvitsisi tehdä näin ankaraa ja merkityksetöntä työtä."

Matkaaja siirtyi nopeasti jututtamaan toista työmiestä. Hän esitti miehelle saman kysymyksen: "Mitä sinä teet?" Kivenhakkaaja vastasi: "Minulla on kotona vaimo ja lapsia, minkä vuoksi tulen tänne joka aamu ja hakkaan näistä kivistä sen mallisia kuin minun on käsketty. Työ on joskus yksitoikkoista, mutta pääasia on, että elätän sillä perheeni."

Matkalainen siirtyi hieman rohkaistuneena kolmannen työmiehen luo. "Mitä sinä teet?" hän kysyi. Kolmas kivenhakkaaja osoitti silmät säteillen taivaalle ja sanoi: "Rakennan katedraalia!"

Alkuperä tuntematon

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Kirkossa s. 39
- I have dream s. 130
- Mä joka päivä töitä teen, Suuri toivelaulukirja 6 s. 200

Kysymyksiä:

- Mitä työ merkitsee teille? Entäpä vanhemmillenne? Tai isovanhemmillenne?
- Mitä unelmia teillä on?
- Miten unelmanne voisivat toteutua?

Aktiviteettivinkki:

- Askarrelkaa tai rakentakaa vartion kanssa jokin yhteinen asia, josta kaikki tekee osan, mutta niin, ettei kukaan näe kokonaisuutta ennen kuin se on valmis. Esim. puumaja, yksi rakentaa seinän, toinen lattian, kolmas katon jne. Lopuksi osat yhdistetään kokonaisuudeksi

LÄHDE

Kerrotaan että erään metsän siimeksessä on lähde. Se on erikoinen lähde, sen vesi on kirkasta ja puhdasta, ja jos kurkistaa sinne niin näkee kuvansa heijastuvan lähteen pinnasta. Tämä kuva ei kuitenkaan ole samanlainen kuin muissa lähteissä, vaan se heijastaa sinut sellaisena kuin todella olet. Muut näkevät sinusta vain sen mitä annat näkyä ulospäin, mutta tuo lähde näkee syvemälle.

Muista siis tarkkailla ajatuksiasi ja tekojasi, kun liikut metsässä, sillä koskaan ei voi tietää minkä mättään tai nyppylän takaa löydät lähteen. On epämukavaa nähdä kuvajainen, johon ei voi olla tyytyväinen. Siksi kannattaa antaa lähteelle paljon syitä piirtää sinut kauniina ja aitona.

Kannattaa myös pitää mielessä, että silloin kun oikein sataa, niin lähde voi tulvia yli. Sen kirkas vesi leviää pieniä puroja pitkin ympäriinsä, ja päätyy kaupunkien lätäköihin ja meren rannoille. Silloin sama lumous toimii niissäkin paikoissa, etkä voi koskaan tietää milloin pääset kohtaamaan itsesi.

Joonas Nurmi 2019

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Lähteellä s. 71
- Sinua katsomaan, Nuoren seurakunnan veisukirja 2015 nro 60

Kysymyksiä:

- Oletteko joskus törmänneet tarinan lähteeseen?
- Jos törmäisitte lähteeseen, mitä siellä näkyisi? (Tätä voi mietiskellä myös vain itsekseen.)

Aktiviteettivinkki:

- Hiljentykää mietiskelemään muutaman minuutin ajaksi. Taustalle voi laittaa soimaan hiljaista musiikkia tai vain mietiskellä hiljaisuudessa.

SEITSEMÄN SÄÄNTÖÄ PUHELIN- KESKUSTELUUN JUMALAN KANSSA

1. Valitse huolellisesti oikea numero. Älä koskaan valitse numeroa hajamielisesti, äläkä jää juttelemaan kenen kanssa tahansa.
2. Älä vihastu, jos linja on varattu. Yritä uudestaan. Oletko varmasti valinnut oikean numeron?
3. Puhelu Jumalan kanssa ei ole yksinpuhelua. Älä itse puhu taukoamatta, vaan kuuntele, mitä toisessa päässä sanotaan.
4. Puhelun katketessa tutki, oletko itse häirinnyt yhteyttä ajatuksillasi.
5. Totuttele soittamaan kotinumeroonkin eikä pelkästään hätänumeroon.
6. Älä soita Jumalalle vain halvan tariffin aikoina, siis etupäässä viikonloppuisin. Varmaan on mahdollista soittaa edes lyhyesti viikon muinakin päivinä.
7. Huomaa: puhelinsoitot Jumalalle ovat maksuttomia.

Alkuperä tuntematon

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Lapsuuden usko s. 40
- Telefoni Afrikassa s. 27
- Kuule minun ääneni, Nuoren seurakunnan veisukirja 2015 nro 61

Kysymyksiä:

- Milloin olette viimeksi soittaneet Jumalalle?
- Millainen voisi olla oma puhelinkeskustelunne Jumalan kanssa? (Tätä voidaan pohtia myös hiljaa itsekseen.)

Aktiviteettivinkki:

- Kirjoittakaa paperilapuille asioita, jotka vaivaavat tai huolestuttavat. Polttakaa laput lopuksi nuotiossa.

Huomioitavaa:

- Tariffi = hinnasto (Suomisanakirja.fi)

PARTIOLUPAUS

Lupaani parhaani mukaan...

Hui kamala, jos mä lupaan nyt parhaani mukaan, niin täytyykö mun tosiaan myös tehdä niin? Mitä jos en haluakaan? Tai Olenkin huomenna aivan eri mieltä? Onko mun silti pakko tehdä niin, kun kerran lupasin?

rakastaa Jumalaani...

Entä jos en usko Jumalaan? Tai entä jos en usko samaan Jumalaan, kun kaverit tossa ympärillä? Jos mä lupaan rakastaa Jumalaani, onko mun rakastettava Jumalaa, johon en usko? Mitä jos mä vaan yskäsen tässä kohtaa, eikä kukaan huomaa?

omaa maatani ja maailmaa...

No huh, tulihan sieltä ihan helppokin. Tän mä voinkin lupata. Onhan Suomi tosi hieno maa ja ei mulla muitakaan maita vastaan mitään ole. Oon käynyt Ranskassa ja Bulgariassa. Ne on ainakin tosi hienoja paikkoja.

toteuttaa samoajan ihanteita....

Voit ei! Mitähän ne ihanteet taas oli? Joku oli se "Aina valmis". Mutta ei, ei se ollutkaan ihanne vaan tunnus. No kai muut tietää, mitä ne on ja jos ne pystyy lupaamaan tän, niin kyllä mäkin.

ja olla avuksi toisille.

Joo, tää on hyvä autan heti huomenna sen naapurin mummon kaupakassien kanssa. Eiköhän tää sillä oo kuitattu.

Saara Miiuniemi 2019

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Partiomarssi s. 10
- Tokko partiomieles s. 13
- Nyt laulan tästä taipaleesta s. 7

Kysymyksiä:

- Oletteko joskus luvanneet jotain ymmärtämättä, mitä lupaatte?
- Mikä on lupauksen merkitys?
- Oletteko rikkoneet luottamuksen, jos lupaatte jotain, koska kaveritkin, ettekä sitten noudata sitä?

Aktiviteettivinkki:

- Keskustelkaa partiolupauksesta ja sen merkityksestä.
- Muistelkaa lupauksenantoa tai valmistautukaa tulevaan lupauksenantoon.

OPTIMISTI JA PESSIMISTI

Olipa kerran kaksi pikkupoikaa, joista toinen optimisti ja toinen pessimisti.

Kummallakin pojalla oli oma leikkihuone. Pienen pessimistin huone oli täynnä leluja. Jouluksi ja syntymäpäiväksi perhe ja ystävät toivat pojalle aina uusia leluja, mutta poika istui joka kerta keskellä huonetta ja itki sitä, ettei hänellä ollut rumpua. Poika halusi rumpua niin kovin, että hän oli jatkuvasti pettynyt. Lelut lojuivat hänen ympärillään koskemattomina ja ylenkatsottuina.

Pieni optimisti ei ollut yhtä onnekas. Hänellä oli leikkihuoneessaan vain pihalta tuotu lantakasa ja talikko.

Päivänä muutamana poikien vanhemmat kulkivat ohii ja kurkistivat huoneisiin, joissa heidän poikansa leikkivät. Pikku pessimisti itki tapansa mukaan sitä, ettei löytänyt ympärillään olevasta lelu-
röykkiöstä rumpua.

Kun vanhemmat kurkistivat siihen huoneeseen, missä pikku optimisti leikki, he näkivät tyytyväisen lapsen, joka kaivoi innokkaana lantakasaa talikollaan. Pojan silmät kiilsivät jännityksestä, ja hän lauloi leikkiessään. Vanhemmat kuulivat pojan sanovan: "Kuon on näin paljon lantaa, jossain on varmasti hevonen!"

Alkuperä tuntematon

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Kuinka saisin rikki kookospähkinän s. 18
- On niin helppoo olla onnellinen, Suomipopin helmiä 4

Kysymyksiä:

- Kuinka moni teistä ajattelee olevansa optimisti? Entä pessimisti?
- Onko optimisimi aina hyvä asia? Entä onko pessimisimi aina huono asia?
- Mitä unelmia teillä on?
- Mitä olisitte valmiit tekemään unelmienne eteen?

ELÄINTEN PIDOT

Leijona käski kerran kaikki eläimet pitoihinsa ja valmisti niitä varten kalliin ja ylellisen aterian. Vieraiden joukossa oli sikakin.

Kun kaikki monen monituiset ruuat ja herkut kannettiin esiin ja alettiin aterioida, niin puhkesipa sika kysymään: Onko täällä jätteitä? Se kun on aina tottunut vain jätteitä syömään, niin niitäpä se kyseli täältä pitopöydästäkin.

Samanlaisia ovat ihmiset. Kun saarnaajat heille kirkoissamme ja temppeleissä tarjoavat kaikkein parhaimman ja jaloimman ravinnon: iankaikkisen autuuden, syntien anteeksisaamisen ja Jumalan armon, niin avaavat he suunsa ja huutavat jotain muuta.

"Älkää antako pyhää koirille, älkääkä heittäkö helmiänne sikojen eteen, etteivät ne tallaisi niitä jalkoihinsa ja kääntyisi ja repisi teitä." - Matt. 7: 6.

Martti Luther

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Kum Ba Yah s. 39
- Lahjalaulu, Nuoren seurakunnan veisurikirja 2015 nro 22

Kysymyksiä:

- Mitä hengellisyys on?
- Onko teillä ollut jotain tärkeitä tai merkityksellisiä hengellisiä kokemuksia? Esim. rippikoulussa

AURINKO

Auringon säteet ovat lähellä. Ne säteilevät kasvoille, ne lämmittävät ja polttavat niin, että ne voi todella tuntea.

Kuitenkaan auringon säteitä ei voi nähdä. Vielä vähemmän niitä voi vangita, vaikka yrittäisi koko ikänsä. Niitä voi kyllä estää paistamasta ikkunaan, mutta sädettä ei voi ottaa kiinni.

Myös Jumala on kaikkialla, mutta näkymättömänä ja käsittämättömänä. Yläpuolella kaiken olevan. Jumala on vapaa. Hän ei ole sidottu mihinkään paikkaan, vaan hän on yhtä aikaa kaikkialla.

Kun aurinko paistaa suuren meren pinnalle, silloin ei tietenkään ole kuin yksi ainoa auringon kuva vedessä, koska ei ole muuta kuin yksi aurinko. Kuitenkaan tuo saman meren rannalla sadat ja tuhannet ihmiset näkevät merenpinnassa saman auringon kuvan juuri omalla kohdallaan. Ja jos lähtee kävelemään pitkin meren rantaa, kuva kulkee mukana ja näkyy aina juuri katsojan kohdalla.

Niin on Jumalakin läsnä kaikkialla. Vaikka tuhannet sydämet eri paikoista näkevät hänet, ne näkevät saman Jumalan.

Martti Luther

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Meille aurinko paistaa s. 41
- Maailman kaikissa kylissä, Nuoren seurakunnan veisukirja 2015 nro 23

Kysymyksiä:

- Mitä tarkoitetaan elämäntotuuden etsimisellä?
- Miten jokin voi olla koko ajan kaikkialla?

Aktiviteettivinkki:

- Ottakaa yhteyttä johonkin ulkomaalaiseen lippukuntaan ja vertailkaa näkemiänne aurinkoja. Onko aurinko saman värinen myös siellä? Entä kokoinen? Onko muita eroja?

LÄHIMMÄISEN KYMMENEN KÄSKYÄ

1. Tärkeintä on olla oma itsesi, sillä sinun persoonasi on auttamisvälineistäsi kaikkein keskeisin ja haavoittuvin.
2. Elä rohkeasti todeksi arvosi ja elämäkatsomuksesi. Silloin opit kunnioittamaan myös lähimmäisesi vakaumuksia.
3. Kunnioita aina ihmistä. Hänen arvonsa ei riipu hänen onnistuneisuudestaan tai virheettömyydestään ihmisenä.
4. Ole hyvä itsellesi. Muista rajasi, äläkä vaadi itseltäsi mahdolltomia.
5. Ole johdonmukainen ja puolueeton ratkaisuisi.
6. Pidä yllä herkkyyttäsi, joka antaa sinulle mahdollisuuden asettua myös lähimmäisesi asemaan.
7. Muista terve itsekriittisyys. Myös ulkopuolelta saamasi asiallinen kritiikki on sinun kunnioittamistasi persoonana.
8. Jätä lähimmäisesellesi riittävästi tilaa oman elämänsä elämiseen ja vastuun kantamiseen. Älä kuvittele, että sinun kätesi kannattelevat koko maailmaa.
9. Älä hylkää vastuullasi olevaa ihmistä äläkä petä kenenkään luottamusta.
10. Vaali sisäistä vapauttasi, joka on tärkein pääomasi elämässä.

Martti Lindqvist

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Vaeltaja s. 44
- Kaksi tavallista kättä, Nuoren seurakunnan veisukirja 2015 nro 31

Kysymyksiä:

- Mitä tarkoittaa olla lähimmäinen toiselle?
- Kenelle te voitte olla lähimmäisiä?
- Onko joillekin ihmisille helpompaa olla lähimmäinen kuin toisille? (vrt. hyvä ystävä vs. tuntematon jne.)

Aktiviteettivinkki:

- Miettikää, mitä voisitte tehdä vartiona lähimmäisyyden nimissä ja toteuttakaa se. Esim. käykää laulamassa palvelutalossa

KUN LAMPPU SAMMUU

Kun huoneessa oleva sähkölamppu sammuu, on kolmenlaisia ihmisiä. Ensimmäiset alkavat kovaan ääneen huutaa:

-Lamppu on sammunut! On pimeää! Miksei kukaan tee mitään?

Toiset käpertyvät itseensä, ehkä peläten tarrautuvat toisiinsa. He jäävät hiljaa odottamaan, että tilanne paranisi.

Kolmannet alkavat määrätietoisesti jakaa tehtäviä ja toimia, jotta löydetäisiin uusi lamppu ja saataisiin valo taas palamaan.

Muotoilu H.P.

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Kuinka saisin rikki kookospähkinän s. 18
- Ei koskaan kannata vaikertaa s. 4

Kysymyksiä

- Millaisia te olette näistä kolmesta erilaisesta ihmisestä, jotka tekstissä mainittiin? Perustele.
- Miksi partiolaisen pitäisi olla aktiivinen kansalainen, tarttua toimeen ja vaikuttaa?

KARTTA

Isä hoiti lapsiaan ja yritti turhaan viihdyttää heitä. Oli sateinen lauantaipäivä, ja lapset pitkästyivät. Isän hermot alkoivat kiristyä rauhattoman ja ylen puheliaan jälkikasvun kanssa.

Onneksi isä oli kekseliäs ja sai idean. Hän otti hyllyltä sanomalehden, avasi sen ja selaili sitä kunnes löysi yhdeltä sivulta maailmankartan. Isä repäisi sivun irti ja leikkasi kartan pieniksi palasiksi. Sitten hän sekoitti palat lattialla ja pani ne kasalle kuin palapelin osat. Isä kehotti kahta pikkupoikaansa kokoamaan kartan uudelleen ja arveli heidän ahertavan hiljaa pitkän tovin. Itse hän lähti keittämään kupillisen kahvia.

Isän hämmennys oli melkoinen, kun hän viiden minuutin kulluttua palasi poikien luo ja näki maailmankartan siististi koottuna lattialla. "Kuinka ihmeessä onnistuitte kokoamaan sen näin pian?" isä kysyi poikiensa taidoista ällistyneenä. "Se oli ihan helppoa", pienempi poika vastasi. "Sinä sanoit, että se on maailmankartta. Ensimmäisellä ei ollut aavistustakaan, miten palaset voisi järjestää. Tehtävä tuntui ihan mahdottomalta. Mutta sitten veli huomasi, että kartan toisella puolella oli ihmisen kuva. Eikä meidän tarvinnut muuta kuin koota se ihminen!"

"Niin, isä", säesti pojan veli. "Ihan helposti se kävi. Maailmasta tuli ehjä heti kun ihminen saatiin kuntoon."

Alkuperä tuntematon

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Puhu äänellä, jonka kuulen s. 141
- Streets of London s. 123

Kysymyksiä:

- Miksi monet ihmiset eivät voi hyvin?
- Mistä palasista hyvinvointi rakentuu?
- Mikä tekee ihmisestä ehjän ja onnellisen?

Aktiviteettivinkki:

- Parantakaa maailmaa. Miettikää yhdessä absurdejakin ideoita, miten maailmasta saataisiin parempi paikka

UUSI PESTI

Onkohan mun nyt oikein viisasta tehdä tätä? Eiks Pekka ois kuitenkin parempi vaihtoehto? Miks seki on noitten puolella ja ehdottaa mua tähän? Emmä tiä onko musta tähän. Ei sillä, ei saa ymmärtää väärin, kyllä mä haluan tätä. En vaan tiedä onko musta tähän.

Toki, ei Birgittakaan, joka oli tässä aiemmin, ollu täydellinen. Tai no, mä en ite henkilökohtaisesti oikeen ees pitäny sen tavasta hoitaa asioita. Mut oli se silti aika hyvä tässä, tai en ainakaan kuullu kenenkään pahemmin valittavan. Ja saihan seki tosi paljon tukea tähän lippukunnanjohtajalta ja ohjelmajohtajalta. Ja toki kaikilta muiltakin aikuisilta.

No ehkä mäkin sit pystyn ja Pekka ainakin uskoo muhun, kun se niin kovaa mun puolesta kampanjoikin. Joo, se on päätetty. Musta tulee meidän lippukunnan uus pestijohtaja.

Saara Miiluniemi 2019

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Holvikirkko s. 112
- Lentäjän poika s. 69

Kysymyksiä:

- Mitkä voisivat olla teidän pestejänne, joissa pääsette ylittämään itsenne?
- Kuka tukisi teitä pesteissänne?
- Olisitteko valmiit kokeilemaan pestejä, joissa ette ajattele olevanne hyviä?

Aktiveiteettivinkki:

- Hiljentykää mietiskelemään omia vahvuuksianne. Millainen pesti voisi olla hyvä juuri minulle? Missä pestissä voisin käyttää omia lahjojani?

ONNI

Mies tuli opettajansa luo hiuksiaan raastaen, kalpeana kasvoiltaan.

- Tarvitsen epätoivoisesti apua, etten tulisi hulluksi. Asun yhdessä ainoassa huoneessa vaimoni, lasteni ja appivanhempieni kanssa. Hermomme ovat kireällä ja me vain huudamme ja kiljumme toisillemme. Asuntomme on helvetti.
- Lupaatko tehdä, mitä tahansa käsken sinua tekemään? opettaja kysyi vakavasti.
- Vannon, että teen mitä tahansa.
- Hyvä. Montako eläintä sinulla on?
- Yksi lehmä, vuohi ja kuusi kanaa.
- Ota ne kaikki sisään huoneeseenne. Tule sitten viikon päästä takaisin.

Mies oli kauhuissaan, mutta hän oli luvannut totella! Niinpä hän vei eläimet sisälle. Viikon päästä palasi säällittävä, vaikeroiva olento.

- Olen hermoraunio. Likaa! Hajua! Olemme kaikki tulossa hulluiksi!

Opettaja sanoi:

- Mene takaisin kotiisi ja vie eläimet ulos.

Mies juoksi koko matkan kotiin. Hän tuli takaisin seuraavana päivänä silmät ilosta loistaen:

- Kuinka ihanaa elämä onkaan! Eläimet ovat ulkona. Koti on kuin paratiisi – hiljainen, puhdas ja avara!

Anthony de Mello S.J. / Viisauden välähdyksiä. KATT

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Hiljainen tienoo s.49
- Elämä on nyt, Nuoren seurakunnan veisurikirja 2015 nro 112

Kysymyksiä:

- Mitä on onni?
- Voiko onnen määrää mitata?
- Mitä tarkoittaa, että onni on suhteellista?
- Mistä asioista olette kiitollisia juuri tänään?
- Mitä asioita teillä tänään olisi, jos teillä olisi vain ne asiat, joista olitte eilen kiitollisia?

Aktiveiteettivinkki:

- Etsikää jokainen jokin esine, joka teidän mielestänne kuvaa onnellisuutta. Perustelkaa.

AHNEET APINAT

Muuan merimiespappi kertoi eräästä Brasilian intiaaniheimosta, joka valmistaa merkillisiä ansoja apinoiden vangitsemiseksi. He valmistavat laatikon, johon pannaan suuria pähkinöitä. Laatikkoon tehdään tarkalleen apinan käden mentävä reikä. Se on kuitenkin niin pieni, ettei apina voi vetää kättänsä ulos pähkinä nyrkissä. Ansan käyttö perustuu apinoiden ahneuteen.

Intiaanit asettavat laatikon metsän reunaan sopivaan paikkaan ja piiloutuvat odottamaan. Kun apina löytää laatikon, se aikansa kierreltyään pistää uteliaana kätensä reiästä sisään ja ottaa pähkinän nyrkkiinsä. Hämmästykseseen se ei pystykään vetämään kättänsä ulos. Silloin intiaanit hyökkäävät ja vangitsevat apinan. Jos apina luopuisi pähkinästä, se saisi kätensä irti ja olisi vapaa pakenemaan. Mutta apina haluaa pähkinän ja joutuu vangiksi.

Moni tuumaa, että apinan täytyy olla maailman tyhmin eläin. Uhrata nyt vapautensa yhden pähkinän takia. Valitettavasti me ihmiset olemme juuri samanlaisia. Yhtä tyhmiä. Meikin uhraamme usein vapautemme jonkin joutavan pähkinän takia.

David F. Olsson, *Den Inre Revolutionen. Verbum*

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Tule nuotion loimuun s. 41
- Räiskäle s. 12

Kysymyksiä:

- Mikä saa ihmiset niin ahneiksi?
- Oletko te olleet ahneita viimeaikoina? Miksi?

Aktiviteettivinkki:

- Hiljentykää mietiskelemään, mitkä asiat tekevät teistä vapaita ja mitkä asiat sitovat. Miten voisitte hengittää vapaamin?

KATSO LUONTOA JA HUOMAA

Katso kukkaa jonka terälehdet aamuun aukeaa.
Katso maata joka kimmeltävän kastepeitteen saa.
Katso puuta josta linnunlaulu helkkyvästi soi.
Katso luontoa ja huomaa, että Luojan luomaa parantaa ei voi.

Joka metri on niin sointuvaa kuin paras maalaus.
Joka siveltimen vedolla on oma tarkoitus.
Kunpa pinnalliset mielihalut meiltä saatais pois
Niin ihmisetkin soveltua silloin luontoon vois.

Katso kukkaa jonka terälehdet aamuun aukeaa.
Katso maata joka kimmeltävän kastepeitteen saa.
Katso puuta josta linnunlaulu helkkyvästi soi.
Katso luontoa ja huomaa, että Luojan luomaa parantaa ei voi.

Meistä moni tahtoo huoneitansa tauluin koristaa,
vaikka ikkunasta väriloisto kaunein aukeaa.
Ellet vielä tuota luonnon suurta nerokkuutta nää,
et myöskään silloin elämää voi täysin ymmärtää.

Katso kukkaa jonka terälehdet aamuun aukeaa.
Katso maata joka kimmeltävän kastepeitteen saa.
Katso puuta josta linnunlaulu helkkyvästi soi.
Katso luontoa ja huomaa, että Luojan luomaa parantaa ei voi.

Vexi Salmi 1975

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Sama taivas, sama maa s. 41
- Katso luontoa ja huomaa, Suuri toivelaulukirja 20 s. 176

Kysymyksiä:

- Mikä tekee jostain kauniin?
- Onko luonto aina kaunis? Miksi?

Aktiviteettivinkki:

- Ottakaa kuvia läheisestä luonnosta ja esitelkää kuvia toisilenne.

Huomioitavaa:

- Sopii pidettäväksi hyvin esimerkiksi johtajahuoltoretellä tai -illassa

AAMUN SARASTUKSEN MERKIT

Kerran muuan rabbi kysyi oppilailtaan, mistä nämä tiesivät, milloin yö oli päättynyt ja uusi päivä alkanut.

”Siitä, että pystyn näkemään etäällä olevan eläimen ja sanomaan onko se lammas vai koira”, arveli yksi oppilaista.

”Ei”, rabbi vastasi.

”Siitä, että pystyn näkemään etäällä olevan puun ja sanomaan, onko se viikuna- vai päärynäpuu”, arveli toinen.

”Ei.”

”Mistä sitten?”, oppilaat kysyivät.

”Siitä, että pystytte toisen ihmisen kasvoja katsoessanne näkemään hänet veljenänne tai sisarenanne. Ellette sitä näe, on vielä yö, olipa ajankohta mikä tahansa.”

Alkuperä tuntematon

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Tää ystävyys ei raukene s. 13
- Streets of London s. 123

Kysymyksiä:

- Mitä tarkoitetaan ystävyden rakentamisella yli rajojen?
- Miksi ihmisen on niin helppo karttaa tuntematonta?
- Miksi kaikkia ihmisiä tulisi ajatella omina sisaruksinaan?

Aktiviteettivinkki:

- Kertokaa partiokavereillemme, että he ovat tärkeitä.

ELÄVÄÄ VETTÄ

Kerran vaelluksella kävelimme tuttua polkua kohti laavua ja seuraavan yön yöpaikkaa. Päivän matka painoi jo askelissa ja hartiat olivat hellänä rinkkan kantamisesta. Helle ja tasaista tahtia tyhjenevä vesipullo eivät ainakaan helpottaneet oloa. Yöpaikalle saavuttuamme, meille selvisi, että vielä vuotta aikaisemmin runsaana pulpunnut lähde oli kuivunut helteisen kuumana kesänä. Puroista oli jäljellä vain kuivia uomia, eikä suoltakaan löytynyt vettä suonsilmää pahimpaan janoon. Osa lähti hakemaan vettä eräpussilla yli kolmen kilometrin päästä, jotta selviäisimme aamuun asti.

Vesi on ihmiselle elinehto, jota ilman ei selviä. Vesi pitää hengissä. Samoin yhteys Luojaan on elintärkeää. Tarvitsemme elämäämme elävää vettä, jota vain Jumala voi meille antaa. Se virkistää ja uudistaa kuin pulahdus viileään jokeen. Tarvitsemme joka päivä tuota elävää vettä elääksemme. Ei kasvikaan voi kasvaa, jos sitä ei kastele.

Venla Honkala 2019

MITÄ MUUTA?

Laulut:

- Lähteellä s. 71
- Pyhän kosketus, Nuoren seurakunnan veisukirja 2015 nro 97
- Syvä joki, viisikielinen

Kysymyksiä:

- Mikä tai kuka antaa teille voimaa?
- Miten voisitte rohkaista toisia eteenpäin?

Aktiviteettivinkki:

- Kirjoittakaa paperilapulle teille kymmenen tärkeintä asiaa. Seuraavaksi viivatkaa niistä yli viisi. Miettikää, miksi nämä jäljelle jääneet viisi asiaa ovat teille niin tärkeitä. Voitte keskustella niistä halutessanne.